

Сүхбаатар аймгийн Засаг даргын дэргэдэх
СТАТИСТИКИЙН ХЭЛТЭС

ХӨДӨӨ АЖ АХУЙН ТООЛЛОГЫН ДҮНД ХИЙСЭН ТАНИЛЦУУЛГА

2014

Баруун-Урт хот
2015 он

АГУУЛГА

ХҮСНЭГТИЙН ЖАГСААЛТ
ЗУРГИЙН ЖАГСААЛТ
ОЙЛГОЛТ, ТОДОРХОЙЛОЛТ

ХӨДӨӨ АЖ АХУЙН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮДИЙГ ТООЦОХОД АШИГЛАХ ИТГЭЛЦҮҮР
ОРШИЛ

НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ. МАЛЧДЫН ТОО, ТЭДНИЙ СОЁЛ, АХУЙН НӨХЦӨЛ.....	10
1.1. Мал бүхий өрх, малчид.....	11
1.2. Малчдын соёл, ахуйн үзүүлэлтүүд	12
ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ. МАЛЫН ТОО, БҮТЭЦ.....	13
2.1. Малын тооны өсөлт, бууралт.....	14-16
2.2. Хувийн /амины/ малын тоо.....	16-18
2.3. Хээлтэгч мал.....	18-19
2.4. Төл бойжилт.....	19-20
2.5. Том малын зүй бус хорогдол.....	20-21
2.6. Малын хээл хаялт, сувайралт.....	21-22
2.7. Хээлтэгч, хээлтүүлэгчийн тохироо.....	22
2.8. Малын хэрэглээний зарлага.....	22-23
2.9. Сүргийн бүтэц.....	23-24
2.10. Цэвэр үүлдрийн болон эрлийз мал.....	24
ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ. МАЛЫН ТЭЖЭЭЛ	25-26
ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ. ТЭЖЭЭВЭР АМЬТАД.....	27
ТАВДУГААР БҮЛЭГ. МАЛЖУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТАЛААРХ МЭДЭЭЛЭЛ.....	28-29
ЗУРГААДУГААР БҮЛЭГ. ШИНЭЭР ГАРГАСАН БОЛОН ЗАСВАРЛАСАН ХУДГИЙН ТАЛААРХ МЭДЭЭЛЭЛ.....	30-31
ДОЛООДУГААР БҮЛЭГ. ГАЗАР ТАРИАЛАН.....	32
7.1. Тариалсан талбай.....	33
7.2. Хураасан ургац.....	34
ДҮГНЭЛТ.....	35-36
АШИГЛАСАН НОМ, МАТЕРИАЛ.....	36
ХАВСРАЛТ.....	37
ХАВСРАЛТ ХҮСНЭГТИЙН ЖАГСААЛТ.....	37-53

ТАНИЛЦУУЛГА ХЯНАСАН: ХЭЛТСИЙН ДАРГА

Т.ЭРДЭНЭБАТ

ТАНИЛЦУУЛГЫГ БОЛОВСРУУЛСАН: МЭРГЭЖИЛТЭН

Э.АНХЦЭЦЭГ

САНАЛ ХУСЭЛТ БАЙВАЛ ДООРХ

ХАЯГААР ХОЛБОО БАРИНА УУ.

**СҮХБААТАР АЙМГИЙН ЗАСАГ ДАРГЫН
ДЭРГЭДЭХ СТАТИСТИКИЙН ХЭЛТЭС**

Монгол улс, Сүхбаатар аймаг

Баруун-Урт сум, 7-р баг

Аймгийн нутгийн удирдлагын ордон

Өрөө: 103 тоот

Утас: 70518203, 98711185

И-мэйл: sukhbaatar@nso.mn

Интернет хаяг: web.nso.mn/portal/sukhbaatar

www.facebook.com/statistic

Баруун-Урт сум

2015 он

ХҮСНЭГТИЙН ЖАГСААЛТ

Хүснэгт 1.1. Өрх, малчдын тоо, насны бүтэц.....	13
Хүснэгт 1.2.1. Малчин өрхийн нийгэм ахуйн үзүүлэлтүүд.....	14
Хүснэгт 1.2.2. Цахилгаан үүсгүүртэй өрхийн тоо.....	14
Хүснэгт 2.1.1. Малын тоо, төрлөөр.....	15
Хүснэгт 2.1.2. Нийт сүрэгт таван төрлийн малын эзлэх хувь.....	15
Хүснэгт 2.2.1. Хувийн малын тоо.....	17
Хүснэгт 2.2.2. Малтай өрхийн малын бүлэглэлт.....	17
Хүснэгт 2.2.3. Малтай нэг өрхөд ноогдох малын тоо, бүлэглэлтээр.....	18
Хүснэгт 2.3. Хээлтэгч малын тоо.....	18
Хүснэгт 2.4.1. Төл бойжилт.....	19
Хүснэгт 2.4.2. 100 эхээс бойжуулсан төл.....	20
Хүснэгт 2.5.1. Том малын зүй бус хорогдол.....	21
Хүснэгт 2.5.2. Гэнэтийн аюулаар хорогдсон малын тоо.....	21
Хүснэгт 2.6. Хээл хаяж, сувайрсан малын тоо.....	22
Хүснэгт 2.7.1. Хээлтүүлэгч малын тоо.....	22
Хүснэгт 2.7.2. Хээлтэгч, хээлтүүлэгчийн тохироо.....	22
Хүснэгт 2.8.1. Малын хэрэглээний зарлага.....	23
Хүснэгт 2.8.2. Зах зээлд худалдан борлуулсан болон аж ахуйн дотоодод хэрэглэсэн малын тоо.....	23
Хүснэгт 2.9. Сүргийн бүтэц.....	24
Хүснэгт 2.10. Цэвэр үүлдрийн болон эрлийз мал.....	24
Хүснэгт 5.1. Малжуулах арга хэмжээнд хамрагдсан өрхийн тоо, ам бүлээр.....	25
Хүснэгт 5.2. Малжуулах арга хэмжээгээр олгогдсон малын тоо.....	26
Хүснэгт 5.3. Малжуулах арга хэмжээнд зарцуулсан хөрөнгийн тайлан.....	26
Хүснэгт 6.1.1. Шинээр гаргасан худгийн тоо.....	26
Хүснэгт 6.1.2. Шинээр худаг гаргахад зарцуулсан хөрөнгө.....	27
Хүснэгт 6.2.1. Засварласан худгийн тоо.....	27
Хүснэгт 6.2.2. Худаг засварлахад зарцуулсан хөрөнгө.....	27
Хүснэгт 7.1. Тариалсан талбай, га-гаар.....	29
Хүснэгт 7.2. Хураасан ургац, тн-оор	30

ЗУРГИЙН ЖАГСААЛТ

Зураг 1.1. Малчдын тоо, мян.хүн.....	12
Зураг 1.2. Малчин өрхийн нийгэм, ахуйн үзүүлэлтүүд, мян.өрх.....	14
Зураг 2.1.1. Нийт сүрэгт таван төрлийн малын эзлэх хувь.....	16
Зураг 2.1.2. Малын тоо, сумаар, мян.тол.....	16
Зураг 2.1.3. Малын тоо, аймгаар, мян.тол.....	16
Зураг 2.3. Хээлтэгч малын тоо, мян.тол.....	19
Зураг 2.4.1. Бойжуулсан төлийн тоо, мян.тол.....	19
Зураг 2.4.2. 100 эхээс бойжуулсан төл.....	20
Зураг 2.5. Том малын зүй бус хорогдол, мян.тол.....	21
Зураг 2.9. Сүргийн бүтэц, 2013 он.....	24
Зураг 3.1. Бэлтгэсэн хадлан, тн.....	25
Зураг 7.1. Төмс, хүнсний ногооны тариалсан талбай, га.....	29
Зураг 7.2. Хураасан ургац, тн.....	30

ОЙЛГОЛТ, ТОДОРХОЙЛОЛТ

Малтай өрх: Малыг ахуй амьдралдаа туслах чанарын үүрэгтэй өсгөн үржүүлдэг өрх

Малчин өрх: Жилийн 4 улирлын туршид малаа маллаж, малын ашиг шим нь тэдний амьжиргааны эх үүсвэр нь болж байгаа өрх

Малчид: Жилийн 4 улирлын туршид мал аж ахуй эрхэлж, малын ашиг шим нь тэдний амьжиргааны эх үүсвэр болж байгаа 16 ба түүнээс дээш насны хүмүүсийг хэлнэ.

Нас гүйцсэн мал: Малын төрөл бүр дээр дараах насны малыг хамруулна.

Тэмээ - 4 настай, 5 ба түүнээс дээш настай

Адуу - 3 настай, 4 ба түүнээс дээш настай

Үхэр - 2 настай, 3 ба түүнээс дээш настай

Бог мал - тухайн жилийн төл малаас бусад насны мал

Өсвөр насны мал:

Тэмээ - Өмнөх оны төл, 2, 3 настай

Адуу - Өмнөх оны төл, 2 настай

Үхэр - Өмнөх оны төл

Төл мал: Тухайн жилийн төлийг хэлнэ.

Бэлэн хээлтэгч: Малын төрөл бүр дээр нас гүйцсэн эм малыг хамруулна.

Хээлтэгч, хээлтүүлэгчийн тохироо: Хээлтэгч малын тоог хээлтүүлэгч малын тоонд харьцуулж, тооцно.

Малын тоо, толгойн өсөлт: Оны эцсийн малаас оны эхний малыг хасч, малын тооны өөрчлөлтийг тоогоор илэрхийлнэ. Оны эцсийн малын тоог оны эхний малын тоонд харьцуулан 100-гаар үржүүлж, өсөлт, бууралтыг хувиар илэрхийлнэ.

Малын өсөлтийн **орлого тал нь** төл бойжилт, **зарлага тал нь** хэрэглээний зарлага, том малын зүй бус хорогдол байна.

Төллөлтийн хувь: Төллөсөн хээлтэгчийн тоог оны эхний хээлтэгчийн тоонд харьцуулан, 100 –гаар үржүүлэн тооцно.

Бойжилтын хувь: Бойжсон төлийн тоог нийт гарсан төлийн тоонд харьцуулан 100–гаар үржүүлэн тооцно.

100 эхээс бойжуулсан төл: Бойжуулсан төлийн тоог оны эхний хээлтэгч малын тоонд харьцуулан 100-гаар үржүүлэн тооцно.

Том малын зүй бус хорогдолд өвчний (халдвартай, халдваргүй) хорогдол, гэнэтийн аюулын (цас зуд, үер ус, гал түймэр, аянга цахилгаан зэрэг) хорогдол, бусад шалтгааны (малын хариулга, арчилгаа маллагаатай холбогдон гарсан) хорогдлыг хамруулна. **Том малын зүй бус хорогдлын оны эхний малд эзлэх хувь:** Зүй бусаар хорогдсон том малын тоог оны эхний малын тоонд харьцуулан 100-гаар үржүүлэн тооцно.

Малын хэрэглээний зарлага: Оны эхний малын тоон дээр бойжуулсан төлийг нэмж, том малын зүй бус хорогдол, оны эцсийн малын тоог хасч, тооцно.

Малын хашааны хангамж: Хашааны хангамжийг гаргахдаа хашааны багтаамжийг малын тоонд харьцуулж тооцно. Бод малын хашааны хангамжийг гаргахдаа бодын хашааны багтаамжийг үхрийн тоонд, харин бог малынхыг богийн хашааны багтаамжийг бог малын /хонь, ямааны/ тоонд харьцуулж тооцно.

Тэжээл хангамж: Тэжээлийн хангамжийг гаргахдаа тэжээлийн нэгжид шилжүүлсэн тэжээлийн хэмжээг хонин толгойд шилжүүлсэн малын тоонд харьцуулан тооцно. Малын тэжээлийн хангамж, бэлчээрийн даацыг гаргахдаа малыг хонин толгойд шилжүүлснээр тооцно.

Малын тэжээлийн ангилал: Малын тэжээлийг ургамлын гаралтай, амьтны гаралтай, эрдэс тэжээлийн гаралтай гэж ангилна.

- Ургамлын гаралтай тэжээлд өвс, сүрэл, үр тариа, буурцгийн төрлийн ургамал багтах бөгөөд бүдүүн, хүчит, шүүст тэжээл гэж ангилна.
  1. Бүдүүн тэжээл- өвс, сүрэл, нэг наст ба олон наст өвс орно.
  2. Хүчит тэжээл- үр тариа, үр тарианы хаягдал, вандуй, буурцаг орно.
  3. Шүүст тэжээл - Бүх төрлийн дарш, төмс ногооны хаягдал орно.
- Амьтны гаралтай тэжээлд яс, цусны гурил зэрэг орно.
- Эрдэс тэжээлд давс, хужир шүү орно.

Тариалангийн талбай: Хөдөө аж ахуйн таримал ургамлыг тариалсан талбайг хэлнэ. Тариалангийн талбайг тариалсан талбай, хураасан талбай, өнжсөн талбай, уринш боловсруулсан талбай гэж ангилна.

Тариалсан талбай: Тухайн жилд үр суулгасан газрын нийт талбайн хэмжээг хэлнэ.

Хураасан талбай: Тухайн жилд ургацыг хурааж авсан газрын нийт талбайн хэмжээг хэлнэ.

Га-гийн ургац: Талбайн нэг нэгжээс /1 га-гаас/ авах газар тариалангийн бүтээгдэхүүний /ургацын/ хэмжээ бөгөөд га-гийн ургацыг тодорхойлохдоо тухайн төрлийн ургамлын хурааж авсан бүх ургацыг тариалсан талбайн хэмжээнд нь харьцуулж тодорхойлно.

Нийт ургац: Тухайн жилд газар тариалангийн үйлдвэрлэл эрхэлж үйлдвэрлэсэн нийт бүтээгдэхүүний хэмжээ, өөрөөр хэлбэл, тариалсан бүх талбайгаас хураан авсан үр тариа, төмс, хүнсний ногоо, жимс жимсгэнэ, малын тэжээл, техник, тосны ургамал зэрэг ургамал тус бүрийн төрлөөр нэмж гаргасан нийт ургацын хэмжээ болно.

Эдийн засгийн бүс:

Баруун бүс - Баян-Өлгий, Говь-Алтай, Ховд, Увс, Завхан

Хангайн бүс - Баянхонгор, Булган, Архангай, Өвөрхангай, Орхон, Хөвсгөл

Төвийн бүс - Говьсүмбэр, Дорноговь, Дундговь, Өмнөговь, Сэлэнгэ, Төв, Дархан-Уул

Зүүн бүс - Хэнтий, Дорнод, Сүхбаатар

Улаанбаатар бүс - Улаанбаатар хот

ХӨДӨӨ АЖ АХУЙН ҮЗҮҮЛЭЛТИЙГ ТООЦОХОД АШИГЛАХ ИТГЭЛЦҮҮР

Бодод шилжүүлэх коэффициент:

1 адуу, үхэр	=	1 бод
1 тэмээ	=	1.5 бод
6 хонь	=	1 бод
8 ямаа	=	1 бод

Бодод шилжүүлэх коэффициентийг таван төрлийн малыг нэг төрлийн малд шилжүүлэн малын өсөлт, бууралтыг гаргах, үр ашгийг тооцоход ашиглана.

Бог малд буюу хонин толгойд шилжүүлэх коэффициент:

1 тэмээ	=	5 хонь
1 адуу	=	7 хонь
1 үхэр	=	6 хонь
1 хонь	=	1 хонь
1 ямаа	=	0.9 хонь

Богд шилжүүлэх коэффициентийг малын тэжээлийн хүрэлцээ, хангамж, бэлчээрийн даацыг тодорхойлон гаргахад ашиглана.

Нэг хээлтүүлэгчид ногдох хээлтэгчийн тооны норм нь:

Буур	=	20
Азарга	=	10
Бух	=	25
Хуц, ухна	=	50

Тэжээлийн нэгжид шилжүүлэх коэффициент:

Хадлан өвс	=	0.45
Таримал тэжээл	=	0.35
Даршны ургамал	=	0.25
Гар тэжээл, хужир шүү	=	1.00
Төмс ногооны хаягдал	=	0.22
Үр тарианы хаягдал	=	0.90
Лай	=	0.40
Сүрэл	=	0.25

Бэлтгэсэн тэжээл нь илчлэг, чанарын байдлаараа харилцан адилгүй байдаг учраас нэг тэжээлийн нэгжид шилжүүлж, тэжээлийн хангамжийг гаргана.

Тариалсан талбайг га-д шилжүүлэх итгэлцүүр

1 га	=	10000м ²	=	100м*100м
1 сот	=	100м ²	=	10м*10м
100 сот	=	10000м ²	=	1га

Хураасан ургацыг хэмжих нэгж

1 кг	=	1000 грамм
1000 кг	=	1 тн
100 кг	=	1 центнер
1 тн	=	10 центнер
1000000 гр	=	1 тн

Нэг га-гийн ургацын норм

Төмс	=	120 центнер
Буудай	=	11 центнер

Хүнсний ногоо

Сонгино	=	80 центнер
Лууван	=	70-80 центнер
Манжин	=	80 центнер
Байцаа	=	230 центнер

Жимс, жимсгэнэ

Чацаргана	=	бутнаас 3кг
Үхрийн нүд	=	бутнаас 800-1200 г

ОРШИЛ

Хөдөө аж ахуйн салбарын үйл ажиллагаа нь бусад хүчин зүйлээс илүүтэйгээр байгаль, цаг агаараас хамааралтай байх бөгөөд үйлдвэрлэсэн бүтээгдэхүүн нь үндсэндээ хүн амын хүнсний хэрэглээ, боловсруулах үйлдвэрлэлийн болон үйлчилгээний салбарын түүхий эдийн хэрэглээг хангахад зориулагддаг.

Манай аймгийн эдийн засгийн хөгжилд хөдөө аж ахуйн салбар нь ихээхэн чухал байр эзэлдэг салбарын нэг юм.

“Монгол улсын үндсэн хууль”-нд “мал сүрэг”-ийг үндэсний баялаг мөн гэж хуульчлан зааж мал тооллогыг улсын хэмжээнд жил бүр зохион байгуулж, үр дүнг нэгтгэн тооцоо, судалгаанд ашиглаж, салбарын талаар удирдлагын шийдвэр гаргах мэдээллийн гол эх үүсвэр болгон ашиглаж байна.

“Статистикийн тухай” Монгол улсын хуулийн 7-р зүйлийн 1 дэх заалт, Монгол улсын засгийн газрын 2003 оны 224-р тогтоол, аймгийн ИТХ-ын 67 тоот тогтоол, аймгийн Засаг даргын захирамж, Үндэсний Статистикийн хорооноос мал, тэжээвэр амьтад, тэжээлийн тооллогыг улсын хэмжээнд зохион байгуулж явуулах албан бичгийн дагуу мал, тэжээвэр амьтад, тэжээлийн тооллогыг 2014 оны 12-р сарын 7-оос 17-ны өдрүүдэд амжилттай зохион байгуулж явуулсан.

2008 оноос манай аймагт малын индексжүүлсэн даатгалын төсөл хэрэгжиж 7 дахь жилдээ хагас, бүтэн жилээр малтай өрхийн картыг шивж тооллогын дүнг цахимаар тушааж хэвшээд байна.

Малын 2014 оны тооллогыг уламжлалт маягт, зааврын дагуу явуулж, өрх нэг бүрээр онлайнд шивж, үр дүнг нэгтгэн гаргаж аймгийн удирдлагуудад танилцуулан ҮСХ-нд хүргүүлсэн.

Энэхүү танилцуулгад малын 2014 оны тооллогын дүнг нэгтгэн дүгнэснээс гадна мал аж ахуйн салбарын бүтээгдэхүүн, голлох нэр төрлийн түүхий эд үйлдвэрлэлийн хэмжээ болон шинээр гаргасан, сэргээн засварласан худаг, уст цэг, малжуулалтын талаар тусган орууллаа.

Түүнчлэн уг танилцуулгад газар тариалангийн салбарын үндсэн үзүүлэлтүүд болох тариалсан талбай, хураасан ургацын талаарх мэдээллийг жилийн дүнгээр нэгтгэн тусгасан болно.

Манай аймгийн хөдөө аж ахуйн салбарын өнөөгийн байдалд дүгнэлт хийж, цаашид хэрэгжүүлэх арга хэмжээг боловсруулах, төлөвлөхөд энэхүү танилцуулга, судалгааны материал суурь мэдээлэл нь болно гэдэгт итгэж байна.

НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ

МАЛЧДЫН ТОО, ТЭДНИЙ СОЁЛ, АХУЙН НӨХЦӨЛ

1.1. МАЛ БҮХИЙ ӨРХ, МАЛЧИД

Аймгийн хэмжээгээр 2014 оны мал тооллогын дүнгээр мал бүхий 9.3 мянган өрх тоологдсон байна. Үүний 70.3 хувь болох 6.6 мянган өрх нь жилийн 4 улиралд малаа маллаж, ашиг шимийг авч, амжиргааны эх үүсвэр болгож буй малчин өрх байгаа бол 29.7 хувь буюу 2.7 мянган өрх нь малыг амьдрал ахуйдаа туслах чанартайгаар өсгөн үржүүлж буй малтай өрх байна.

2014 оны мал тооллогын дүнгээр 13.9 мянган малчид мал аж ахуйн салбарт ажиллаж байгаа бөгөөд насны бүлгээр авч үзвэл 42.7 хувь нь 16-34 насны, 51.8 хувь нь 35-аас дээш тэтгэвэрт гарах хүртлэх насныхан, 5.5 хувь нь тэтгэврийн насны хүмүүс байна.

ХҮСНЭГТ 1.1. ӨРХ, МАЛЧДЫН ТОО, НАСНЫ БҮТЭЦ

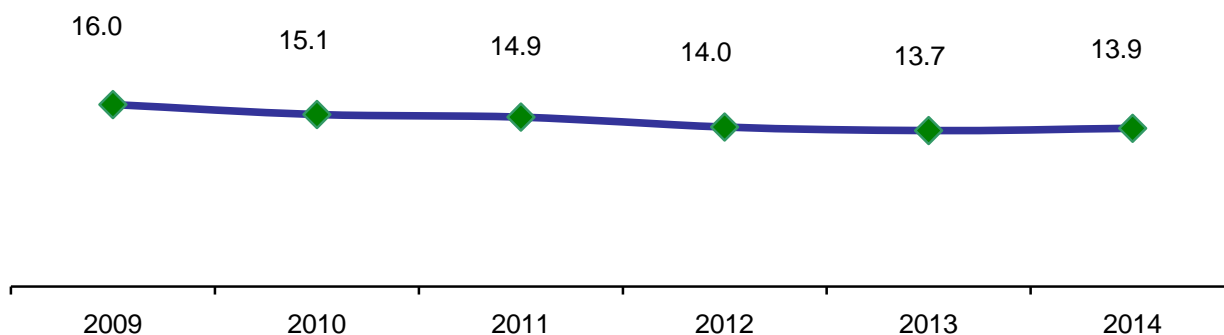
	2009	2010	2011	2012	2013	2014
1.Малтай өрх	9 075	9 126	9 130	9 209	9 162	9314**
2.Малчин өрх	7 057	6 909	6 834	6 530	6 466	6 552
3.Малчдын тоо	15 973	15 142	14 921	13988*	13742*	13868*
үүнээс: -16-34 насны	8 301	7 293	7 061	6459*	5960*	5924*
-эмэгтэй 35-55, эрэгтэй 35-60 насны	6 292	6 557	6 601	6 658	6 920	7 182
-Тэтгэврийн насны	1 380	1 292	1 259	871	862	762
4.Нийт малчдаас эмэгтэй	7 148	6 725	6 825	6 399	6 285	6 283
5.Насны бүтэц %	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
үүнээс: -16-34 насны	52.0	48.2	47.3	46.2	43.4	42.7
-эмэгтэй 35-55, эрэгтэй 35-60 насны	39.4	43.3	44.2	47.6	50.4	51.8
-Тэтгэврийн насны	8.6	8.5	8.4	6.2	6.3	5.5

Тайлбар: * 2012 оноос малчдын тоог 15 ба түүнээс дээш насны ангиллаар гаргадаг арга зүйд шилжүүлсэн.

** 2014 оноос шинэ арга зүйд шилжиж, малтай өрхийн тоонд тавиул малтай өрх ордог болсон.

Энэ оны малтай өрхийн тоог урьд онтой харьцуулахад 1.7 хувь буюу 152 өрхөөр, малчин өрх нь 1.3 хувь буюу 86 өрхөөр тус тус өссөн байна. Харин 2009 онтой харьцуулахад малтай өрх нь 239 өрхөөр, малчин өрх нь 505 өрхөөр тус тус буурчээ.

ЗУРАГ 1.1. МАЛЧДЫН ТОО, мян.хүн

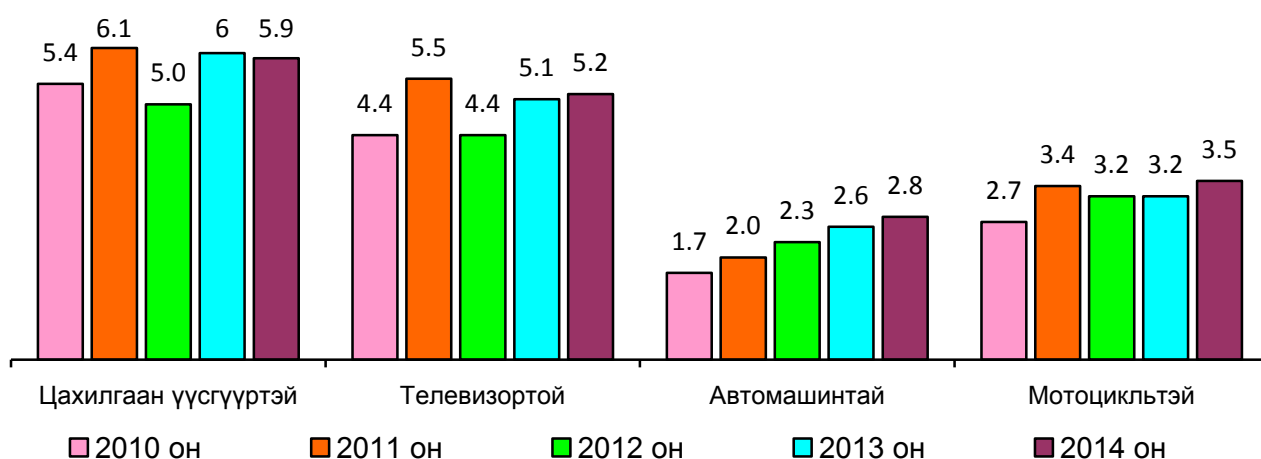
1.2. МАЛЧДЫН СОЁЛ, АХУЙН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД

2014 оны мал тооллогоор нийт малчин өрхийн 90.2 хувь нь цахилгааны эх үүсгүүртэй, 79.2 хувь нь телевизортой, 43.4 хувь нь автомашинтай, 0.8 хувь нь трактортой, 52.8 хувь нь мотоцикльтэй гэсэн дүн гарлаа.

ХҮСНЭГТ 1.2.1. МАЛЧИН ӨРХИЙН НИЙГЭМ АХУЙН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД

	Өрхийн тоо					Малчин өрхийн тоонд эзлэх хувь			
	2010	2011	2012	2013	2014	2010	2012	2013	2014
Цахилгаан үүсгүүртэй	5 370	6 084	5 028	5 999	5 910	77.7	77.0	92.8	90.2
Телевизортой	4 418	5 493	4 361	5 080	5 191	63.9	66.8	78.6	79.2
Авто машинтай	1 701	1 997	2 321	2 605	2 842	24.6	35.5	40.3	43.4
Трактортой	36	37	56	57	51	0.5	0.9	0.9	0.8
Мотоцикльтэй	2 694	3 374	3 198	3 242	3 462	39.0	49.0	50.1	52.8

ЗУРАГ 1.2. МАЛЧИН ӨРХИЙН НИЙГЭМ, АХУЙН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД, мян.өрх

Малчин өрхийн 92.8 хувь нь цахилгаан үүсгүүртэй байгааг төрлөөр задлавал: нийт цахилгаан үүсгүүртэй өрхийн 98.9 хувь нь нарны, 1.0 хувь нь салхины, 0.9 хувь нь бусад (бага оврын мотор, аккумулятор гэх мэт) төрлийн цахилгаан эх үүсгүүртэй байна.

ХҮСНЭГТ 1.2.2. ЦАХИЛГААН ҮҮСГҮҮРТЭЙ ӨРХИЙН ТОО

Он	Бүгд	Үүнээс:			Дүнд эзлэх хувь		
		Нарны	Салхины	Бусад	Нарны	Салхины	Бусад
2010	5 370	4 507	579	284	83.9	10.8	5.3
2011	6 084	5 391	520	173	88.6	8.5	2.8
2012	5 028	4 708	287	33	93.6	5.7	0.7
2013	5 999	5 573	282	144	92.9	4.7	2.4
2014	5 910	5 843	62	54	98.9	1.0	0.9

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ

МАЛЫН ТОО, БҮТЭЦ

2.1. МАЛЫН ТООНЫ ӨСӨЛТ, БУУРАЛТ

2014 оны жилийн эцсийн мал тооллогын дүнгээр малын тоо 2818.2 мянган толгойд хүрч, урьд оноос 326.8 мянган толгой малаар буюу 13.1 хувиар өссөн үзүүлэлтэй байна.

Таван төрлөөрөө авч үзвэл тэмээ 8.6 мянга, адуу 231.2 мянга, үхэр 195.9 мянга, хонь 1380.8 мянга, ямаа 1001.7 мянган толгойд тус тус хүрч, урьд онохоос тэмээ 332 толгойгоор буурсан хэдий ч адуу 28.2 мянга, үхэр 23.9 мянга, хонь 164.2 мянга, ямаа 110.9 мянган толгойгоор тус тус өсчээ. Харин таван төрлөөр сүүлийн таван жилээр авч үзвэл тэмээнээс бусад 4 төрөл дээрээ өссөн байна.

ХҮСНЭГТ 2.1.1. МАЛЫН ТОО, төрлөөр

	2010	2011	2012	2013	2014	2014/2013	
						Хувь	Зөрүү
Бүгд	1 979 791	2 081 404	2 280 581	2 491 423	2 818 181	113.1	326 758
Тэмээ	10 867	10 678	9 752	8 903	8 571	96.3	- 332
Адуу	148 089	164 866	183 569	203 050	231 248	113.9	28 198
Үхэр	127 960	136 654	151 132	172 033	195 893	113.9	23 860
Хонь	961 223	991 975	1 090 831	1 216 623	1 380 781	113.5	164 158
Ямаа	731 652	777 231	845 297	890 814	1 001 688	112.4	110 874
Бодод шилжүүлсэнээр / мян.тол /	544.0	580.0	636.8	702.6	795.3	113.2	93

Нийт сүрэгт таван төрлийн малын эзлэх хувийн жинг авч үзвэл тэмээ 0.3, адуу 8.2, үхэр 7.0, хонь 49.0, ямаа 35.5 хувийг тус тус эзэлж байна. 2013 онтой харьцуулахад нийт мал сүрэгт үхэр сүргийн эзлэх хувийн жин 0.1 пункт, хонин сүргийн эзлэх хувийн жин 0.2 пункт тус тус өсч, тэмээ сүргийн эзлэх хувийн жин 0.1 пункт, ямаан сүргийн эзлэх хувийн жин 0.2 пунктээр тус тус буурлаа. Адуун сүргийн эзлэх хувийн жин өмнө онтой адил түвшинд байна.

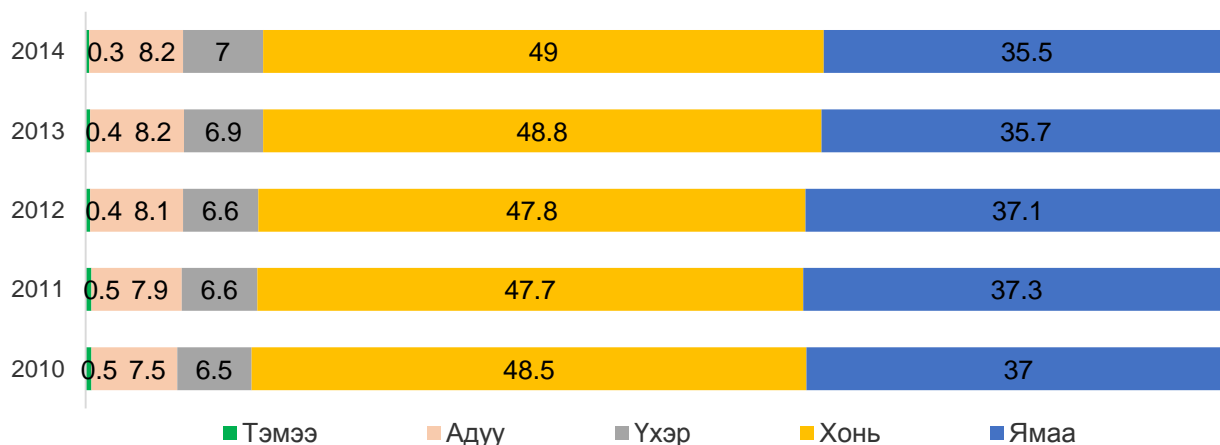
ХҮСНЭГТ 2.1.2. НИЙТ СҮРЭГТ ТАВАН ТӨРЛИЙН МАЛЫН ЭЗЛЭХ ХУВЬ

Он	Бүгд	Тэмээ	Адуу	Үхэр	Хонь	Ямаа
2010	100.0	0.5	7.5	6.5	48.5	37.0
2011	100.0	0.5	7.9	6.6	47.7	37.3
2012	100.0	0.4	8.1	6.6	47.8	37.1
2013	100.0	0.4	8.2	6.9	48.8	35.7
2014	100.0	0.3	8.2	7.0	49.0	35.5

Сүргийн бүтцийн хувьд бог малын 75.0 орчим хувийг хонь, 25.0 орчим хувийг ямаан сүрэг эзлэх нь бэлчээрийн зохистой харьцаа болж байдаг. Харин бог малд хонин сүргийн эзлэх хувь урьд оноос 0.3 пунктээр, 2010 оноос 1.3 пунктээр тус тус

өсчээ. Гэсэн ч сүргийн бүтэц болон бэлчээрийн зохистой харьцаа алдагдсан хэвээр байна.

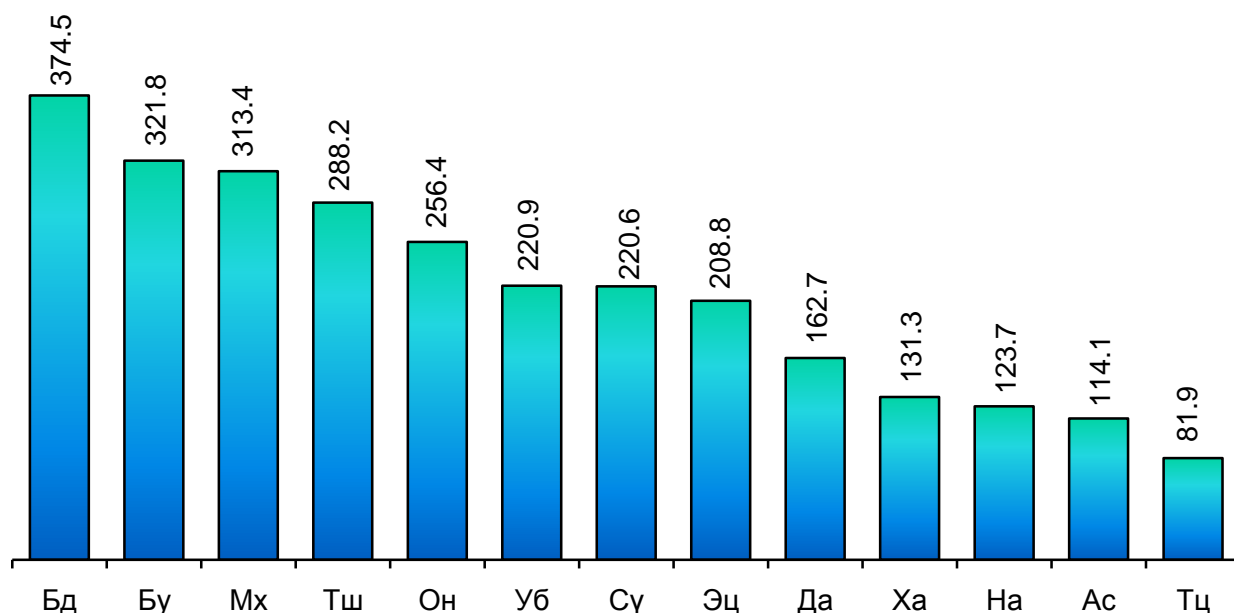
ЗУРАГ 2.1.1. НИЙТ СҮРЭГТ ТАВАН ТӨРЛИЙН МАЛЫН ЭЗЛЭХ ХУВЬ

Мал тооллогын 2014 оны дүнгээр Баяндэлгэр, Наран, Түмэнцогт, Уулбаян, Халзан, Баруун-Урт сумд малаа 5 төрөл дээр, бусад сумд 4 төрөл дээрээ малаа өсгөсөн байна. Харин 2013 оны байдлаар зөвхөн Сүхбаатар сум малаа 5-н төрөл дээрээ өсгөжээ.

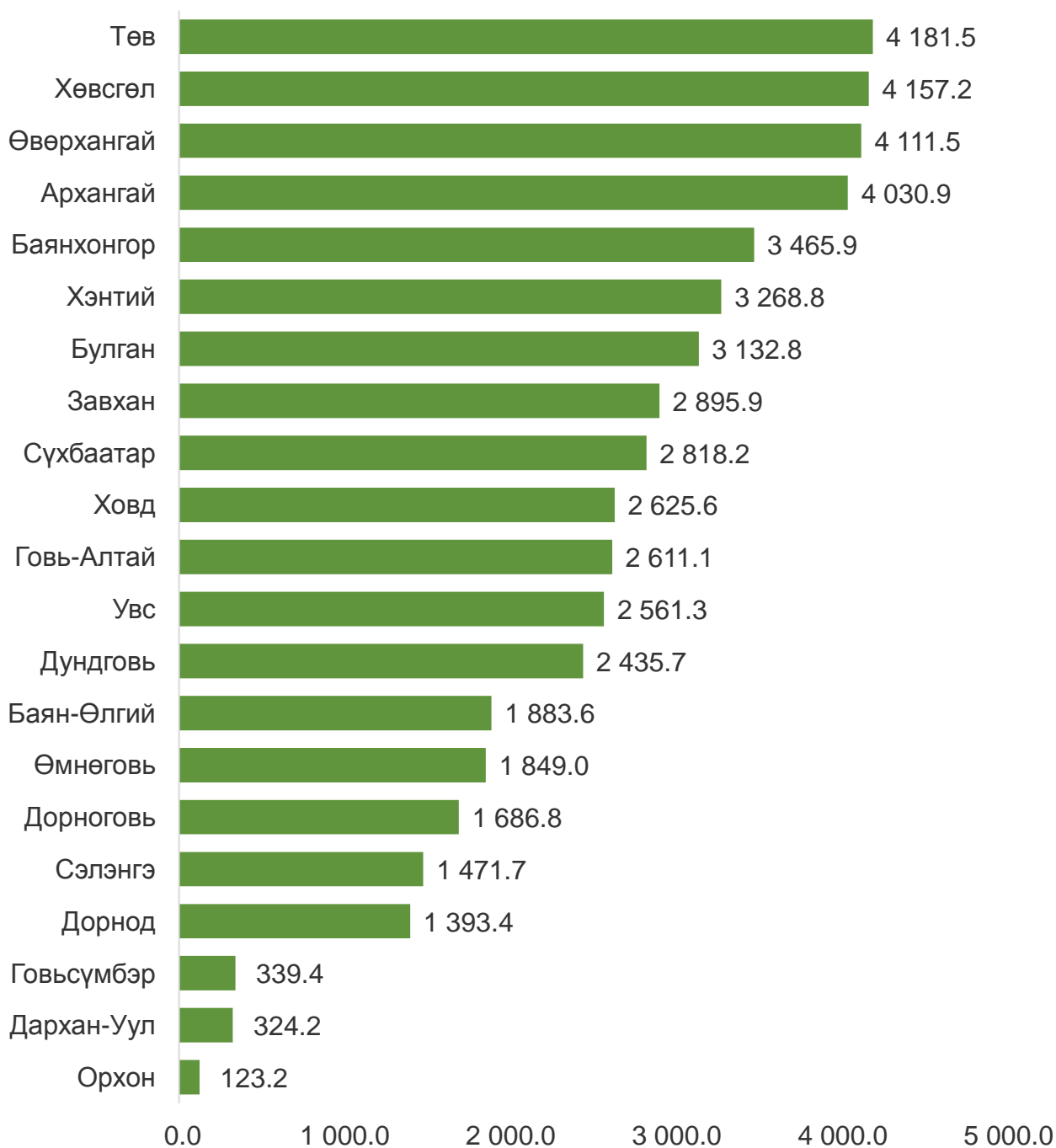
2014 оны мал тооллогын дүнгээрээ аймагтаа нийт мал болон үхэр, хонь, ямаагаар Баяндэлгэр сум, тэмээгээр Түвшинширээ сум, адуугаар Эрдэнэцагаан сум тус тус тэргүүлж байна.

ЗУРАГ 2.1.2. МАЛЫН ТОО, сумаар, мян.тол

Улсын хэмжээнд 21 аймгийн дотор бүх малаараа 9-рт, тэмээгээрээ 9-рт, адуугаараа 5-рт, үхрээрээ 7-рт, хониороо 8-рт, ямаагаараа 13-рт тус тус орж байна.

ЗУРАГ 2.1.3. МАЛЫН ТОО, аймгаар, мян.тол

2.2. ХУВИЙН /АМИНЫ/ МАЛЫН ТОО

Хувийн малын тоо 2014 онд 2794.9 мянга болж, нийт малын 99.2 хувийг эзэлж байна. Үүний дотор тэмээний 99.3 хувь, адууны 99.3 хувь, үхрийн 99.5 хувь, хонины 99.0 хувь, ямааны 99.3 хувь нь хувийн аж ахуйд байна. Хувийн мал урьд оноос 320.3 мянга буюу 13.0 хувиар өссөн нь нийт малд хувийн малын эзлэх хувь өссөөр байна.

ХҮСНЭГТ 2.2.1. ХУВИЙН МАЛЫН ТОО

Төрөл	2010	2011	2012	2013	2014
Бүгд	1 957 951	2 054 642	2 255 407	2 468 200	2 794 987
Тэмээ	10 837	10 581	9 692	8 832	8 507
Адуу	146 528	163 238	181 998	201 414	229 529
Үхэр	126 950	135 484	150 146	170 941	194 856
Хонь	948 109	976 235	1 075 489	1 202 738	1 366 942
Ямаа	725 527	769 104	838 082	884 275	995 153

2014 оны байдлаар хувийн нийт малын 48.9 хувийг хонь, 35.6 хувийг ямаа, 8.2 хувийг адуу, 7.0 хувийг үхэр, 0.3 хувийг тэмээ эзэлж байна. 2010 онтой харьцуулах хувийн малын тоо 42.7 хувиар өсчээ. Харин 5-н төрлөөр нь авч үзвэл тэмээнээс бусад төрөл дээрээ өссөн байна.

Мал бүхий 9.3 мянган өрхийг малын тоогоор нь бүлэглэн авч үзвэл 2014 онд 100 хүртэл толгой малтай өрхийн тоо 2857 болж, урьд оныхоос 547 өрхөөр буурсан боловч 100-гаас дээш малтай өрхийн тоо 6457 болж, урьд оныхоос 430 өрх буюу 7.1 хувиар өслөө.

2014 оны байдлаар малтай өрхийн 56.6 хувь нь 200 хүртэл толгой малтай байна. 200 хүртэл толгой малтай өрхийн тоог сүүлийн дөрвөн жилээр авч үзвэл жил болгон буурч байна.

ХҮСНЭГТ 2.2.2. МАЛТАЙ ӨРХИЙН МАЛЫН БҮЛЭГЛЭЛТ

Бүлэг	Малтай өрхийн тоо				Дүнд эрлэх хувь				Малын тоо			
	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2013	2011	2012	2013	2014
Дүн	9 130	9 209	9 162	9 314	100.0	100.0	100.0	100.0	2 054 642	2 255 407	2 468 200	2 794 987
<10	536	533	473	409	5.9	5.8	5.2	4.4	2 962	2 977	2 787	2 438
11-30	887	835	782	685	9.7	9.1	8.5	7.4	18 311	17 158	16 015	14 006
31-50	707	673	637	581	7.7	7.3	7.0	6.2	28 677	26 940	25 620	23 445
51-100	1 492	1 363	1 243	1 182	16.3	14.8	13.6	12.7	111 005	101 398	92 404	88 175
101-200	2 023	1 991	1 920	1 927	22.2	21.6	21.0	20.7	297 986	293 481	282 519	284 748
201-500	2 437	2 596	2 677	2 810	26.7	28.2	29.2	30.2	763 544	820 861	860 362	916 838
501-999	822	934	1 048	1 228	9.0	10.1	11.4	13.2	548 819	632 696	704 967	826 308
1000-1499	192	238	324	407	2.1	2.6	3.5	4.4	220 196	272 980	372 898	473 443
1500-2000	21	34	40	60	0.2	0.4	0.4	0.6	34 042	57 078	66 789	100 139
2001+	13	12	18	25	0.1	0.1	0.2	0.3	29 100	29 838	43 839	65 447

2014 онд 1000 ба түүнээс дээш малтай 492 өрх тоологдсон нь урьд оныхоос 110 өрхөөр, 2010 оныхоос 266 өрхөөр тус тус өссөн байна.

ХҮСНЭГТ 2.2.3. МАЛТАЙ НЭГ ӨРХӨД НООГДОХ МАЛЫН ТОО, бүлэглэлтээр

Бүлэг	1 өрхөд ноогдох мал				Үүнээс:				
	2011	2012	2013	2014	Тэмээ	Адуу	Үхэр	Хонь	Ямаа
Дүн	225	245	269	300	1	25	21	147	107
<10	6	6	6	6	0	2	3	0	1
11-30	21	21	20	20	0	4	5	4	7
31-50	41	40	38	41	0	7	6	9	18
51-100	74	74	74	75	0	9	8	24	34
101-200	147	147	147	148	1	15	12	55	65
201-500	313	316	321	327	1	26	22	151	128
501-999	668	677	673	674	2	47	42	357	225
1000-1499	1 147	1 147	1 151	1 167	5	87	73	665	337
1500-2000	1 621	1 679	1 670	1 669	8	168	98	921	473
2001+	2 238	2 487	2 436	2 618	8	259	151	1 580	619

Аймгийн дундажаар хувийн малтай нэг өрхөд 300 толгой мал ногдож байгаа нь урьд оноос 31 толгой малаар өслөө. Малтай нэг өрхөд тэмээ 1, адуу 25, үхэр 21, хонь 147, ямаа 107 ногдож байна. 1 өрхөд ногдох малын бүтцийг авч үзэхэд 84.3 хувь нь бог мал, 15.7 хувь нь бод мал байна. Сүүлийн 4-н жилийн хугацаанд нэг өрхөд ноогдох малын тоо өсчээ.

2.3. ХЭЭЛТЭГЧ МАЛ

Хээлтэгч мал 2014 оны эцэст 1219.8 мянган толгой тоологдсон нь урьд оныхоос 130.7 мянган толгой буюу 12.0 хувиар өссөн байна.

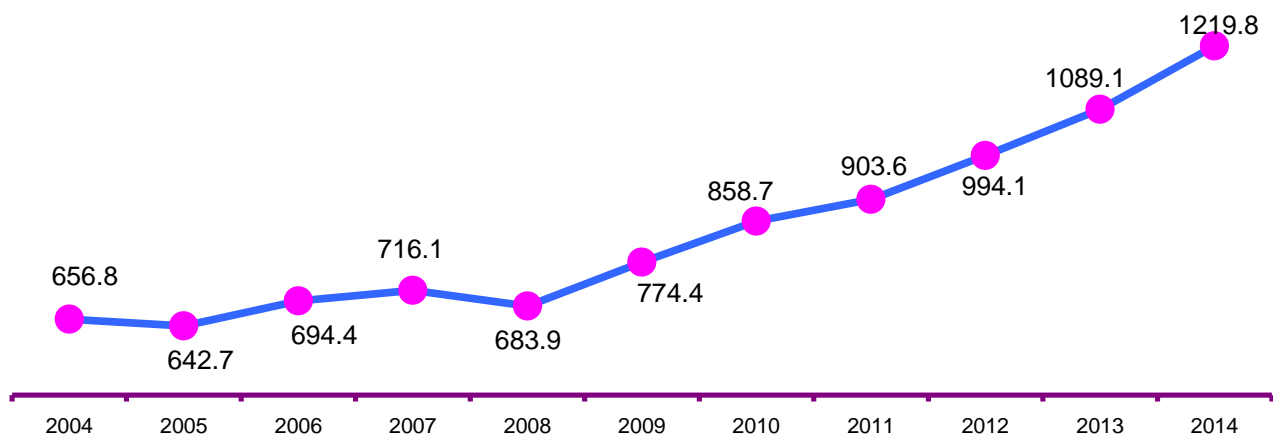
Төрлөөр нь авч үзбэл ингэ 2.9 мянга толгойгоор буурч бусад 4 төрөл дээрээ өссөн бөгөөд гүү 8.5 мянга, үнээ 8.7 мянга, эм хонь 68.9 мянга, эм ямаа 44.7 мянгаар тус тус өссөн байна.

ХҮСНЭГТ 2.3. ХЭЭЛТЭГЧ МАЛЫН ТОО

Төрөл	2010	2011	2012	2013	2014	2013/2012	
						Хувь	Зөрүү
Бүгд	858 681	903 554	994 105	1 089 143	1 219 828	112.0	130 685
Ингэ	3 798	3 718	3 522	3 389	3 290	97.1	- 99
Гүү	43 243	48 029	53 775	60 439	68 913	114.0	8 474
Үнээ	48 751	53 159	58 983	66 069	74 802	113.2	8 733
Эм хонь	438 648	454 780	500 462	559 973	628 851	112.3	68 878
Эм ямаа	324 241	343 868	377 363	399 273	443 972	111.2	44 699

Хээлтэгч мал нийт малын 43.3 хувийг эзэлж байгаа бөгөөд тэмээн сүргийн 38.4 хувь, адуун сүргийн 29.8 хувь, үхэр сүргийн 38.2 хувь, хонин сүргийн 45.5 хувь, ямаан сүргийн 44.3 хувийг тус тус эзэлж байна.

ЗУРАГ 2.3. ХЭЭЛТЭГЧ МАЛЫН ТОО, мян.тол

2.4. ТӨЛ БОЙЖИЛТ

2014 онд оны эхний хээлтэгч малын 86.1 хувь буюу 938.0 мянган эх мал төллөж, гарсан төлийн 99.1 хувь буюу 937.0 мянган төл бойжууллаа. Бойжсон төлийн тоо урьд онохоос 83.7 мянган толгойгоор өсч, бойжилтын хувь 0.7 пунктээр өсчээ.

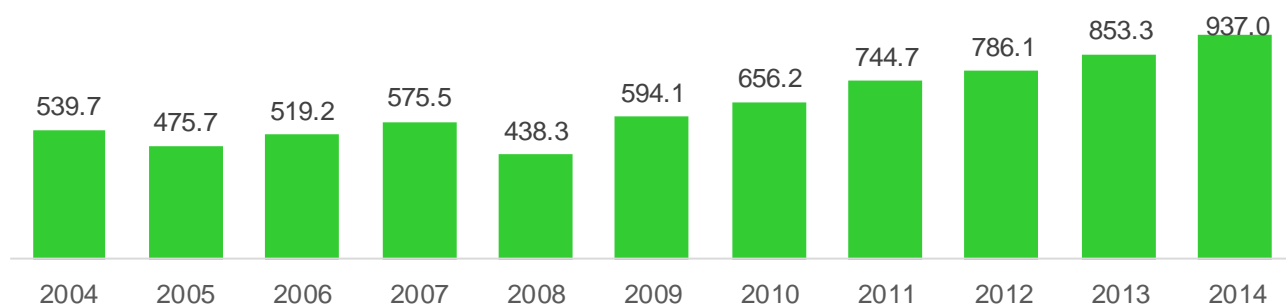
Гарсан төлөөс бойжилтын хувийг 5 төрлөөр авч үзвэл ботгоны 96.7 хувь, унаганы 99.5 хувь, тугалын 99.4 хувь, хурганы 99.1 хувь, ишигний 98.9 хувийг тус тус бойжуулаад байна.

ХҮСНЭГТ 2.4.1. ТӨЛ БОЙЖИЛТ

	Бүгд				Үүнээс:				
	2011	2012	2013	2014	Ботго	Унага	Тугал	Хурга	Ишиг
Гарсан төл	757 391	795 225	867 458	945 730	1 535	49 276	54 597	487 850	352 472
Бойжсон төл	744 656	786 098	853 262	937 037	1 484	49 015	54 290	483 603	348 645
Бойжилтын хувь	98.3	98.9	98.4	99.1	96.7	99.5	99.4	99.1	98.9

2014 онд бойжуулсан төлийн тоог сумдаар авч үзвэл Асгат, Дарьгангаас бусад сумд 0.2-20.0 мянган толгойгоор өссөн байна.

ЗУРАГ 2.4.1. БОЙЖУУЛСАН ТӨЛИЙН ТОО, мян.тол

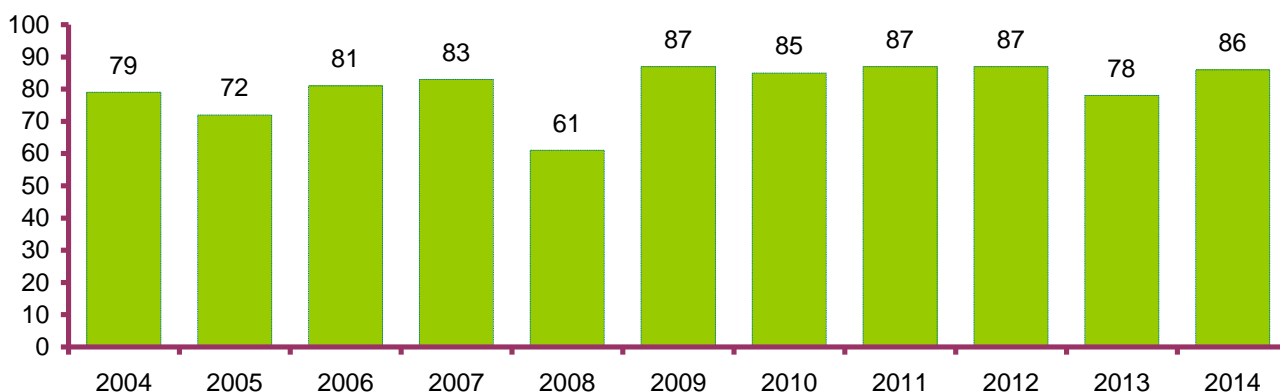

Аймгийн дунджаар 2014 онд 100 эхээс 86 төл бойжуулсан нь урьд оноос 8-н төлөөр буюу 10.3 хувиар өсөөд байна.

ХҮСНЭГТ 2.4.2. 100 ЭХЭЭС БОЙЖУУЛСАН ТӨЛ

	2010	2011	2012	2013	2014
Бүгд	85	87	87	78	86
Ботго	48	44	47	44	44
Унага	76	80	82	67	81
Тугал	88	84	86	72	82
Хурга	86	88	89	79	86
Ишиг	84	87	86	81	87

ЗУРАГ 2.4.2. 100 ЭХЭЭС БОЙЖУУЛСАН ТӨЛ

2.5. ТОМ МАЛЫН ЗҮЙ БУС ХОРОГДОЛ

2014 онд оны эхний нийт малын 0.4 хувь болох 10.8 мянган толгой мал хорогдсон нь өнгөрсөн оныхоос 15.2 мянган толгой малаар буурчээ. Нийт хорогдсон малын 35.8 хувийг ямаа, 33.2 хувийг хонь, 26.6 хувийг үхэр, 4.1 хувийг адуу, 0.3 хувийг тэмээ эзэлж байна.

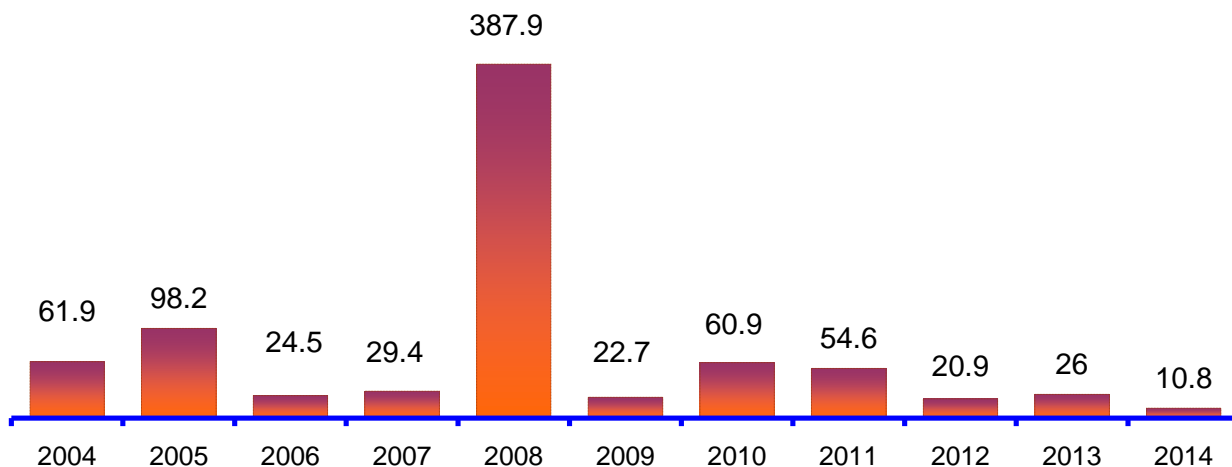
ХҮСНЭГТ 2.5.1. ТОМ МАЛЫН ЗҮЙ БУС ХОРОГДОЛ

Төрөл	2010	2011	2012	2013	2014	Оны эхний малд эзлэх хувь				
						2010	2011	2012	2013	2014
Бүгд	60 930	54 654	20 915	25 971	10 779	3.4	2.8	1.0	1.1	0.4
Тэмээ	129	124	85	99	39	1.3	1.1	0.8	1.0	0.4
Адуу	1 818	1 731	753	977	437	1.4	1.2	0.5	0.5	0.2
Үхэр	6 722	4 214	1 140	1 641	2 870	6.1	3.3	0.8	1.1	1.7
Хонь	26 978	23 022	8 847	11 066	3 574	3.2	2.4	0.9	1.0	0.3
Ямаа	25 283	25 563	10 090	12 188	3 859	3.7	3.5	1.3	1.4	0.4

Том малын зүй бус хорогдлыг урьд онтой харьцуулахад Дарьганга 70, Мөнххаан 728, Наран 189, Онгон 83, Түвшинширээ 1750 толгой малаар өсчээ.

Сүүлийн 11-н жилийн хугацааны том малын зүй бусын хорогдолыг харахад 2008 онд 387.9 мянган толгой мал хорогдсон нь хамгийн өндөр үзүүлэлттэй байна.

ЗУРАГ 2.5. ТОМ МАЛЫН ЗҮЙ БУС ХОРОГДОЛ, мян.тол

Нийт хорогдлоос 1.0 хувь буюу 109 толгой мал гэнэтийн аюулаар, 28.6 хувь нь өвчнөөр хорогдсон байна. Гэнэтийн аюулаар хорогдсон малын тоо урьд оноос 6.7 мянган толгойгоор дээгүүр гүйцэтгэлтэй байна.

ХҮСНЭГТ 2.5.2. ГЭНЭТИЙН АЮУЛААР ХОРОГДСОН МАЛЫН ТОО

Төрөл	2010	2011	2012	2013	2014
Бүгд	7 947	6 062	2 218	6 797	109
Тэмээ	14	1	8	21	2
Адуу	302	16	47	186	74
Үхэр	391	339	91	354	27
Хонь	3 899	3 024	1 126	3 177	6
Ямаа	3 341	2 682	946	3 059	-

2.6. МАЛЫН ХЭЭЛ ХАЯЛТ, СУВАЙРАЛТ

2014 онд оны эхний хээлтэгч малын 8.3 хувь болох 89.9 мянган мал хээл хаяж, сувайрсны улмаас төл өгөөгүй байна.

Хээл хаяж, сувайрсан хээлтэгч малын тоо урд оныхоос 0.8 хувь буюу 715 толгой малаар өсчээ.

Төл өгөөгүй хээлтэгч малын 85.8 хувь буюу 77.2 мянган толгой мал нь сувайрсан, 14.2 хувь буюу 12.8 мянган толгой мал нь хээл хаясан эх мал байна.

ХҮСНЭГТ 2.6. ХЭЭЛ ХАЯЖ, СУВАЙРСАН МАЛЫН ТОО

Төрөл	Сувайрсан					Хээл хаясан				
	2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014
Бүгд	41 026	47 578	54 286	74 947	77 206	13 019	13 688	12 961	14 335	12 791
Ингэ	117	178	165	137	99	15	19	15	24	12
Гүү	5 038	5 445	5 757	9 213	7 553	1 005	1 044	799	1 209	675
Үнээ	3 345	4 328	5 195	9 512	8 022	749	989	793	911	768
Эм хонь	17 385	19 969	22 457	31 316	33 937	5 830	5 963	5 452	5 436	5 734
Эм ямаа	15 141	17 658	20 712	24 769	27 595	5 420	5 673	5 902	6 755	5 602

2.7. ХЭЭЛТЭГЧ, ХЭЭЛТҮҮЛЭГЧИЙН ТОХИРОО:

2014 онд 26.1 мянган хээлтүүлэгч мал тоологдож, урьд оныхоос 2.4 мянган толгойгоор буюу 10.4 хувиар өссөн байна.

ХҮСНЭГТ 2.7.1. ХЭЭЛТҮҮЛЭГЧ МАЛЫН ТОО

Төрөл	2010	2011	2012	2013	2014
Бүгд	19 192	21 136	22 166	23 667	26 117
Буур	147	138	149	118	106
Азарга	6 866	7 514	7 926	8 653	9 389
Бух	1 471	1 573	1 671	1 798	1 890
Хуц	6 436	7 116	7 236	7 905	8 858
Ухна	4 272	4 795	5 184	5 193	5 874

Хээлтэгч, хээлтүүлэгчийн тохироо нь тэмээ, адууны хувьд үржлийн нормоороо, харин үхэр, хонь, ямаа зэргийн үржлийн норм алдагдсаар байна.

Үржлийн нормоор бог малын нэг хээлтүүлэгчид 50 хээлтэгч ногдох ёстой атал 2014 онд аймгийн дунджаар 71 эм хонь, 76 эм ямаа ногдож байгаа нь 42-52 хувиар өндөр үзүүлэлтэй байна.

ХҮСНЭГТ 2.7.2. ХЭЭЛТЭГЧ, ХЭЭЛТҮҮЛЭГЧИЙН ТОХИРОО

Төрөл	Үржлийн норм	2010	2011	2012	2013	2014
Буур	20	26	27	24	29	31
Азарга	10	6	6	7	7	7
Бух	25	33	34	35	37	40
Хуц	50	68	64	69	71	71
Ухна	50	76	72	73	77	76

2.8. МАЛЫН ХЭРЭГЛЭЭНИЙ ЗАРЛАГА

2014 онд оны эхний малын 22.9 хувьтай тэнцэх 570.8 мян.толгой малыг хэрэглээнд зарцуулсан байна.

Малын хэрэглээний зарлага урьд оныхоос 20.2 мянган толгойгоор өссөн байна.

Малтай нэг өрх дунджаар 61 толгой малыг хэрэглээнд зориулан зарцуулсан нь урьд онтой харьцуулвал 1 толгой малаар өссөн байна.

ХҮСНЭГТ 2.8.1. МАЛЫН ХЭРЭГЛЭЭНИЙ ЗАРЛАГА

Төрөл	2010	2011	2012	2013	2014	Оны эхний малд эзлэх хувь				
						2010	2011	2012	2013	2014
Бүгд	405 184	588 389	566 006	550 647	570 775	22.6	29.7	27.2	24.1	22.9
Тэмээ	859	1 736	2 593	2 096	1 739	8.5	16.0	24.3	21.5	19.5
Адуу	11 536	15 955	19 861	25 572	20 720	8.8	10.8	12.0	13.9	10.2
Үхэр	13 834	27 807	30 283	31 945	31 235	12.6	21.7	22.2	21.1	18.2
Хонь	200 555	332 372	294 956	274 760	303 965	23.5	34.6	29.7	25.2	24.9
Ямаа	178 400	210 519	218 313	216 274	213 116	26.1	28.8	28.1	25.6	23.9

Оны эхний бүх малын 22.9 хувь, тэмээний 19.5 хувь, адууны 10.2 хувь, үхрийн 18.2 хувь, хонины 24.9 хувь, ямааны 23.9 хувийг тус тус хэрэглээнд зарцуулжээ.

Хэрэглээнд зарцуулсан малын 90.6 хувийг бог мал, 9.4 хувийг бод мал эзлэж байна.

ХҮСНЭГТ 2.8.2. ЗАХ ЗЭЭЛД ХУДАЛДАН БОРЛУУЛСАН БОЛОН АЖ АХУЙН ДОТООДОД ХЭРЭГЛЭСЭН МАЛЫН ТОО

Төрөл	Зах зээлд худалдан борлуулсан					Аж ахуйн дотоодод хэрэглэсэн				
	2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014
Бүгд	198.1	284.2	287.1	330.3	374.0	94.6	105.6	106.2	112.2	113.2
Тэмээ	0.6	1.1	1.3	1.5	1.3	0.1	0.1	0.0	0.1	0.0
Адуу	8.9	10.9	12.0	13.9	16.3	5.4	5.7	6.0	5.5	5.5
Үхэр	9.5	15.8	17.3	18.4	22.7	6.6	7.7	8.3	7.8	8.1
Хонь	99.7	156.3	149.5	167.0	196.4	42.8	51.5	49.6	53.7	55.5
Ямаа	79.4	100.1	107.0	129.5	137.3	39.7	40.6	42.3	45.2	44.1

Хэрэглээнд зарцуулсан малын 65.5 хувийг зах зээлд худалдан борлуулж, 19.8 хувийг аж ахуйн дотоод хэрэгцээнд зарцуулсан байна.

Малтай нэг өрх дунджаар 40 толгой малыг зах зээлд борлуулж, 12 толгой малыг өрхийн хэрэглээндээ зарцуулсан байна.

2.9. СҮРГИЙН БҮТЭЦ

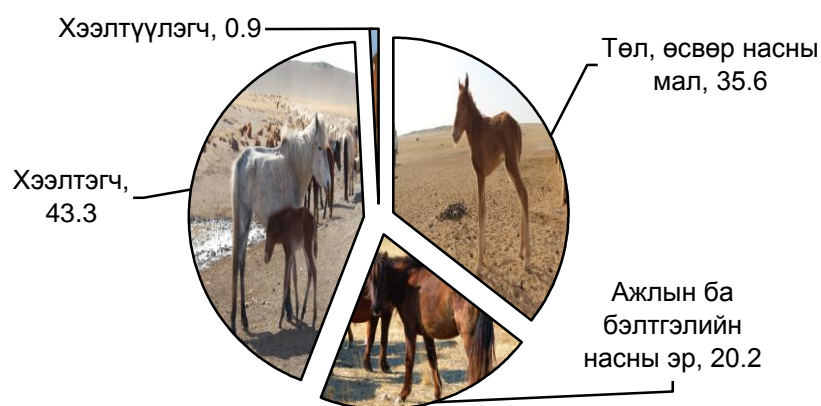
Нийт сүргийн бүтцийг 2014 оны байдлаар авч үзэхэд 35.6 хувь буюу 1003.2 мянган толгой нь төл, өсвөр насны мал, 20.2 хувь буюу 569.1 мянган толгой нь ажлын ба бэлтгэлийн насны эр мал, 43.7 хувь буюу 1089.1 мянган толгой нь хээлтэгч мал, 0.9 хувь буюу 23.7 мянган толгой нь хээлтүүлэгч мал байна.

ХҮСНЭГТ 2.9. СҮРГИЙН БҮТЭЦ

	мян.тол				Хувиар				2014/2013	
	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014	Хувь	Зөрүү
Бүгд	2 081.4	2 280.6	2 491.4	2 818.2	100.0	100.0	100.0	100.0	113.1	326.8
Төл, өсвөр насны мал	744.5	824.9	893.6	1 003.2	35.8	36.2	35.9	35.6	112.3	109.6
Ажлын ба бэлтгэлийн насны эр	412.2	439.4	485.0	569.1	19.8	19.3	19.5	20.2	117.3	84.1
Хээлтэгч	903.6	994.1	1 089.1	1 219.8	43.4	43.6	43.7	43.3	112.0	130.7
Хээлтүүлэгч	21.1	22.2	23.7	26.1	1.0	1.0	0.9	0.9	110.1	2.4

Малын сүрэгт эзлэх хувийг насаар нь урьд оныхтой харьцуулахад ажлын ба бэлтгэлийн насны эр мал 0.7 пунктээр өсч, төл, өсвөр насны мал 0.3 пункт, хээлтэгч 0.4 пунктээр тус тус буураад байна. Харин хээлтүүлэгч мал нь урьд оны мөн үетэй адил түвшинд байна.

ЗУРАГ 2.9.СҮРГИЙН БҮТЭЦ, 2014 он

2.10. ЦЭВЭР ҮҮЛДРИЙН БОЛОН ЭРЛИЙЗ МАЛ

2014 оны эцэст цэвэр үүлдрийн 1020.6 мянган толгой, эрлийз 413.5 мянган толгой мал тус тус тоологдов. Урьд онтой харьцуулахад цэвэр үүлдрийн малын тоо 620.1 мянган толгойгоор өсч, эрлийз малын тоо 195.9 мянган толгойгоор буурсан байна.

ХҮСНЭГТ 2.10. ЦЭВЭР ҮҮЛДРИЙН БОЛОН ЭРЛИЙЗ МАЛ

	Цэвэр үүлдэр				Эрлийз			
	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014
Бүгд	269 766	403 285	400 500	1 020 610	785 663	422 833	609 396	413 485
Тэмээ	125	830	687	621	-	-	-	-
Адуу	146	140	20 742	25 351	769	-	-	-
Үхэр	5 159	3 532	3 992	16 585	15 992	14 880	18 161	9 658
Хонь	82 578	94 506	153 074	469 018	400 951	309 422	376 330	292 341
Ямаа	181 758	304 277	222 005	509 393	367 951	98 531	214 905	111 486

ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ

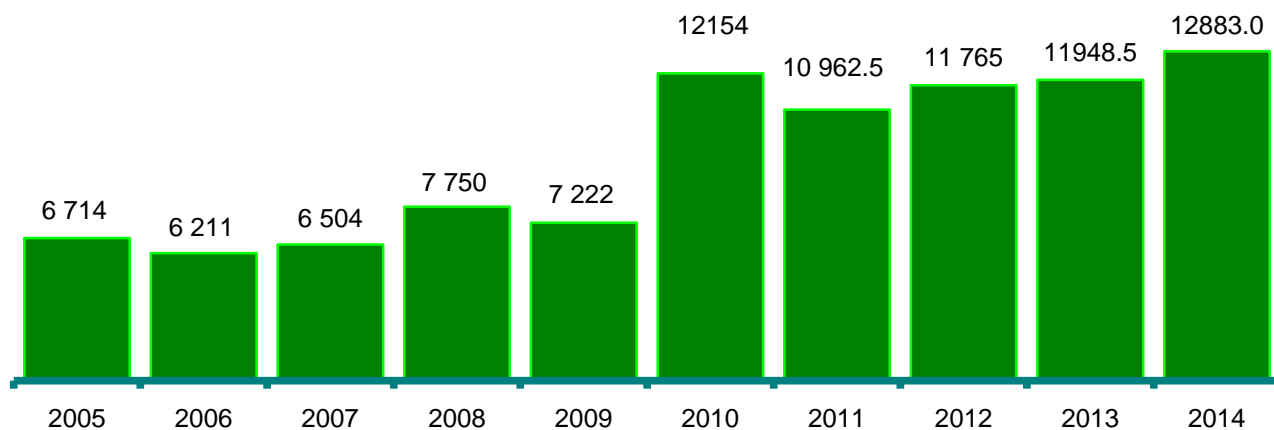
МАЛЫН ТЭЖЭЭЛ

Аймгийн хэмжээгээр 2014 онд 12.9 мянган тн байгалийн хадлан, 250.5 мянган тн гар тэжээл бэлтгэсэн байна.

Урьд онтой харьцуулвал байгалийн хадлан 7.8 хувиар өсч, гар тэжээл 61.9 хувиар буурчээ.

Харин урьд онд байсан таримал тэжээл, төмс, хүнсний ногооны хаягдалыг бэлтгээгүй байна.

ЗУРАГ 3.1. БЭЛТГЭСЭН ХАДЛАН, тн

ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ ТЭЖЭЭВЭР АМЬТАД

Аймгийн хэмжээгээр 2014 оны эцэст 191 гахай, үүний 85 нь мэгж, 1201 шувуу, үүний 1158 нь өндөглөгч, 29 зөгийн бүл тоологдсон байна.

ТАВДУГААР БҮЛЭГ

**МАЛЖУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТАЛААРХ
МЭДЭЭЛЭЛ**

Монгол Улсын Засгийн газрын Ядуурлыг бууруулах үндэсний хөтөлбөрийн хүрээнд малгүй болон мал цөөтэй иргэдийг малжуулах арга хэмжээг авч, нилээд хөрөнгө, мөнгийг зарцуулж байна.

ХҮСНЭГТ 5.1. МАЛЖУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНД ХАМРАГДСАН ӨРХИЙН ТОО, ам бүлээр

	Малжуулах арга хэмжээнд хамрагдсан								1 өрхийн ам бүлийн тоо			
	Өрхийн тоо				Ам бүлийн тоо				2011	2012	2013	2014
	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014				
Дүн	284	254	157	159	1 119	1 012	595	581	4.0	4.0	4.0	4.0

Аймгийн хэмжээнд 2014 оны байдлаар 159 өрх малжуулах арга хэмжээнд хамрагдсан бөгөөд нэг өрхийн ам бүлийн тоо дундажаар 4 байна.

Малжуулах арга хэмжээнд хамрагдсан өрхийн тоо урьд оныхоос 2 өрхөөр өсчээ.

ХҮСНЭГТ 5.2. МАЛЖУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭГЭЭР ОЛГОГДСОН МАЛЫН ТОО

	Малжуулалтаар авсан малын тоо, тол			Үүнээс			Малжуулалтаар авсан малд эзлэх хувь		Малжуулалтанд хамрагдсан 1 өрхөд ноогдох малын тоо					
	2012	2013	2014	Бод малын тоо			Бог малын тоо		Бод мал	Бог мал	2012	2013	2014	
				2012	2013	2014	2012	2013						2014
Дүн	7 775	6 727	6 582	209	222	300	7 566	6 505	6 282	4.6	95.4	31	43	41

Малжуулах арга хэмжээгээр 0.2 мянган өрхөд 6.6 мянган толгой мал олгогдсон бөгөөд олгосон малын 95.4 хувь нь бог мал, 4.6 хувь нь бод мал байна. Нэг өрхөд дунджаар 41 толгой мал ногдож байна.

Малжуулах арга хэмжээнд 2014 онд нийт 462.2 сая төгрөг зарцуулсан бөгөөд үүнээс 8.2 хувь нь гадаад орон, олон улсын байгууллагын төсөл, хөтөлбөрийн хөрөнгө, 4.5 хувь нь орон нутгийн хөрөнгө, 87.3 хувь нь бусад эх үүсвэрээр санхүүжигдсэн байна.

ХҮСНЭГТ 5.3. МАЛЖУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНД ЗАРЦУУЛСАН ХӨРӨНГИЙН ТАЙЛАН

Нийт зарцуулсан хөрөнгийн хэмжээ	Үүнээс						Нийт зарцуултанд эзлэх хувь		
	2012	2013	2014	Гадаад орон, ОУ-ын байгууллагын төсөл, хөтөлбөрийн хөрөнгө	Орон нутгийн хөрөнгө	Бусад	Гадаад орон, ОУ-ын байгууллагын төсөл, хөтөлбөрийн хөрөнгө	Орон нутгийн хөрөнгө	Бусад
Дүн	507 600.4	313 128.0	462 175.0	37 840.0	21 000.0	403 335.0	8.2	4.5	87.3

ЗУРГААДУГААР БУЛЭГ

**ШИНЭЭР ГАРГАСАН БОЛОН ЗАСВАРЛАСАН
ХУДГИЙН ТАЛААРХ МЭДЭЭЛЭЛ**

Монгол Улсын Засгийн газраас усны нөөцийн эх үүсвэрийг зохистой ашиглах замаар хүн ам, малын усны хангамжийг нэмэгдүүлэх, бэлчээрийн ашиглалтыг сайжруулахад анхаарал хандуулж худаг, уст цэгийг шинээр гаргах, сэргээн засварлахад зориулан тодорхой хэмжээний хөрөнгө зарцуулдаг.

2014 онд 116 худаг шинээр ашиглалтанд орсноос 40.5 хувь буюу 47 худаг нь инженерийн хийцтэй, 59.5 хувь буюу 69 нь энгийн уурхайн худаг байна.

ХҮСНЭГТ 6.1.1. ШИНЭЭР ГАРГАСАН ХУДГИЙН ТОО

	Шинээр гаргасан худгийн тоо, бүгд				Үүнээс:							
					Инженерийн хийцтэй				Энгийн уурхайн			
	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014
Дүн	99	62	89	116	32	15	43	47	67	47	46	69

ХҮСНЭГТ 6.1.2. ШИНЭЭР ХУДАГ ГАРГАХАД ЗАРЦУУЛСАН ХӨРӨНГӨ

Шинээр худаг гаргахад зарцуулсан хөрөнгийн хэмжээ	Үүнээс:							
	Улсын төсвийн хөрөнгө		Гадаад орон, ОУ-ын байгууллагын төсөл хөтөлбөрийн хөрөнгөөр		Малчдын өөрсдийн хөрөнгөөр			
	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Дүн	668 166.7	752 406.3	462 659.9	474 278.8	132 300.3	-	73 206.5	278 127.5

Шинээр худаг гаргахад нийт 752.4 сая төгрөг зарцуулсны 63.0 хувь нь улсын төсвийн хөрөнгөөр, 37.0 хувь нь бусад эх үүсвэрээр буюу малчдын хамтын хөрөнгөөр санхүүжигдсэн байна.

ХҮСНЭГТ 6.2.1. ЗАСВАРЛАСАН ХУДГИЙН ТОО

Засварласан худгийн тоо, бүгд	Үүнээс:											
					Инженерийн хийцтэй				Энгийн уурхайн			
	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014
Дүн	138	84	34	152	17	8	8	22	121	76	26	130

2014 онд нийт 152 худаг засварласнаас 14.5 хувь буюу 22 нь инженерийн хийцтэй, 85.5 хувь буюу 130 нь энгийн уурхайн худаг байна.

ХҮСНЭГТ 6.2.2. ХУДАГ ЗАСВАРЛАХАД ЗАРЦУУЛСАН ХӨРӨНГӨ

Худаг засварлахад зарцуулсан хөрөнгийн хэмжээ	Үүнээс:							
	Улсын төсвийн хөрөнгө		Гадаад орон, ОУ-ын байгууллагын төсөл хөтөлбөрийн хөрөнгөөр		Малчдын өөрсдийн хөрөнгөөр			
	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Дүн	85 279.8	218 470.0	-	164 600.0	65 379.8	3 600.0	19 900.0	50 270.0

Худаг засвар шинэчлэлд нийт 218.5 сая төгрөг зарцуулсны 75.3 хувь нь улсын төсвийн хөрөнгөөр, 1.6 хувь нь гадаад орон, олон улсын байгууллагын төсөл, хөтөлбөрийн хөрөнгөөр, 23.1 хувь нь бусад эх үүсвэрээр буюу малчдын хамтын хөрөнгөөр санхүүжигдсэн байна.

ДОЛООДУГААР БҮЛЭГ

ГАЗАР ТАРИАЛАН

7.1. ТАРИАЛСАН ТАЛБАЙ

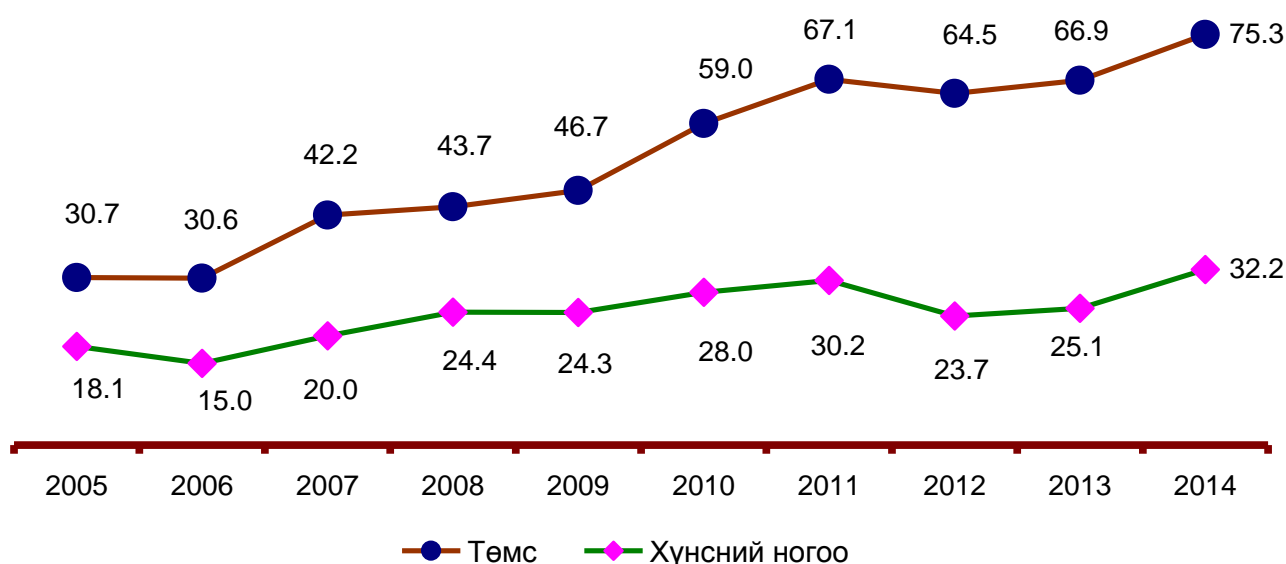
Аймгийн хэмжээгээр 2014 онд нийт 5818.7 га-д тариалалт хийсэн нь урьд оныхоос 3.3 дахин нэмэгдсэн байна.

ХҮСНЭГТ 7.1. ТАРИАЛСАН ТАЛБАЙ, га-гаар

Үзүүлэлт	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2014/2013	
							Хувь	Зөрүү
Нийт тариалсан талбай	285.2	261.4	126.7	130.5	435.7	5 818.7	13.4*	5 383.0
Үр тариа	100	80.0	-	-	300.0	2 434.0	8.1*	2 134.0
үүнээс: Буудай	100	80.0	-	-	-	1 766.0	-	-
Төмс	46.7	59.0	67.1	64.5	66.9	75.3	112.6	8.4
Хүнсний ногоо	24.3	28.0	30.2	23.7	25.1	32.2	128.3	7.1
Тэжээлийн ургамал	14.2	94.4	29.4	42.3	38.7	227.2	5.8*	188.5
Техникийн ургамал	-	-	-	-	5.0	3 050.0	610*	3 045.0

Энэ онд төмс 75.3 га-д, хүнсний ногоо 32.2 га-д, тэжээлийн ургамал 227.2 га-д тус тус тариалсан нь урьд оноос үр тариа 2134 га, төмс 8.4 га, хүнсний ногоо 7.1 га, тэжээлийн ургамлын тариалалт 188.5 га, техникийн ургамал 3045 га-аар тус тус өссөн байна.

ЗУРАГ 7.1. ТӨМС, ХҮНСНИЙ НОГООНЫ ТАРИАЛСАН ТАЛБАЙ, га

2014 онд тариалсан талбайн бүтцийг авч үзэхэд 41.8 хувийг үр тариа, 1.3 хувийг төмс, 0.6 хувийг хүнсний ногоо, 3.9 хувийг тэжээлийн ургамал, 52.4 хувийг техникийн ургамал тус тус эзлэж байна.

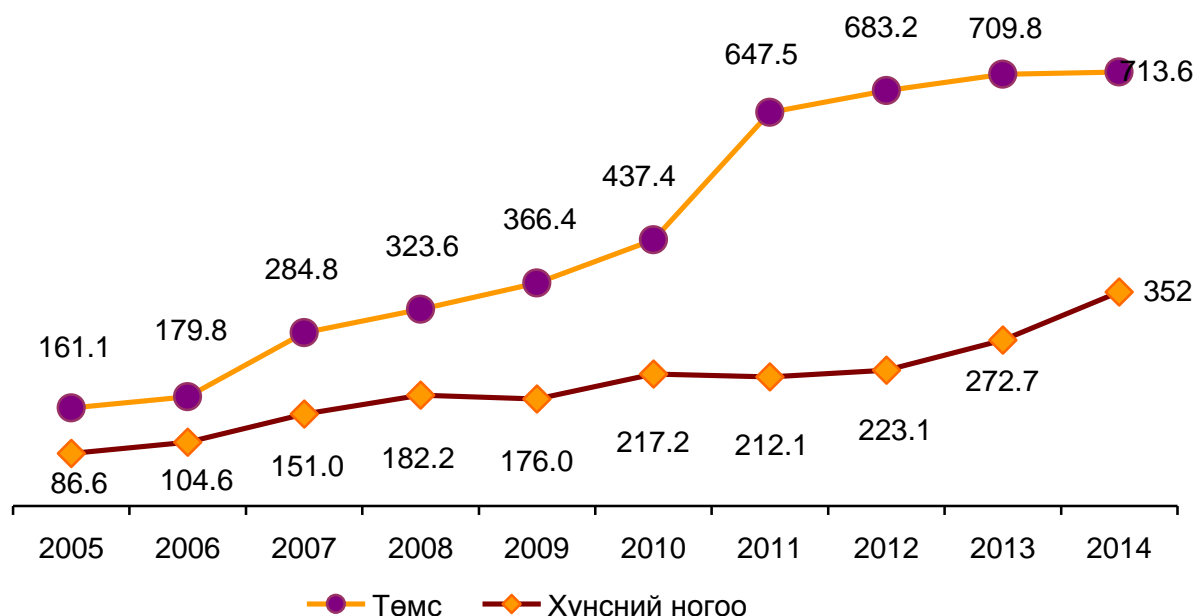
7.2. ХУРААСАН УРГАЦ

Манай аймаг 2014 онд 4.0 мянган тн үр тариа, 0.7 мянган тн төмс, 0.4 мянган тн хүнсний ногоо, 0.2 мянган тн тэжээлийн ургамал, 1.4 мянган тн техникийн ургамал хураан авсан нь урьд оныхоос төмс 3.8 тн-оор буюу 0.5 хувиар, хүнсний ногоо 79.3 тн-оор буюу 29.1 хувиар өссөн байна.

ХҮСНЭГТ 7.2. ХУРААСАН УРГАЦ, тн-оор

	Хураасан ургац						2014/2013	
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Хувь	Зөрүү
Үр тариа	60.0	40.0	-	-	430.0	3 965.0	9.2*	3 535.0
үүнээс: Буудай	60.0	40.0	-	-	-	3 195.0	-	-
Төмс	366.4	437.4	647.5	683.2	709.8	713.6	100.5	3.8
Хүнсний ногоо	176.0	217.2	212.1	223.1	272.7	352.0	129.1	79.3
Тэжээлийн ургамал	18.8	14.4	53.6	99.8	40.6	207.0	5.1*	166.4
Техникийн ургамал	-	-	-	-	20	1 350.0	67.5*	1 330.0

ЗУРАГ 7.2. ХУРААСАН УРГАЦ, тн

ДҮГНЭЛТ

Мал тооллогын дүнгээр малын тоо 2014 оны жилийн эцсийн 2.8 сая толгой болж, өмнөх оноос 326.8 мянган толгой буюу 13.1 хувиар өслөө. Малын тоо толгойг өсөхөд нөлөөлсөн гол хүчин зүйл нь өвчин болон байгалийн гамшигт үзэгдэлээр нийт 10.8 мянган толгой том мал хорогдсон хэдий ч, байгаль, цаг уурын тааламжтай нөхцөл бүрдэж, төлөө сайн бойжуулсан нь нөлөөлсөн байна.

2014 оны жилийн эцэст аминдаа малтай 9.3 мянган өрх тоологдсоны 6.6 мянган өрх нь малчин өрх байна. Мал аж ахуйн салбарт 13.9 мянган малчид ажиллаж байгаагын 42.7 хувь нь 16-34 насны залуучууд, 51.8 хувь нь 35-аас дээш тэтгэвэрт гарах хүртлэх насныхан, 5.5 хувь нь тэтгэврийн насны хүмүүс эзэлж байгаа бөгөөд нийт малчдын 45.3 хувь эмэгтэйчүүд байна.

Малтай нэг өрхөд дундажаар 300 толгой мал ногдож байгааг таван төрлөөр нь авч үзвэл тэмээ 1, адуу 25, үхэр 21, хонь 147, ямаа 107 байна.

Нийт малчин өрхийн 79.2 хувь нь телевизортой, 43.4 хувь нь авто машинтай, 52.8 хувь нь мотоцикльтой байгаа нь урьд оноос өсчээ. Энэ нь малчидын маань өөрсдийн ажиллаж амьдрах нөхцөлийг илүүтэйгээр анхаардаг болсон нь сайшаалтай зүйл юм.

Мал аж ахуйн салбарын өсөлт нь хүн амын хүнсний хэрэглээнд нийлүүлж байгаа дотоодын хөдөө аж ахуйн бүтээгдэхүүний хэмжээг нэмэгдүүлж, үндэсний үйлдвэрлэлийг түүхий эдээр хангах боломжийг бүрдүүлэн, экспортын бүтээгдэхүүний тоо хэмжээ, үнийг өсгөн улмаар уг салбарын орлогын хэмжээг нэмэгдүүлэх таатай нөхцөл болж байна.

Мал аж ахуйн салбарын үйлдвэрлэлд гарч байгаа өсөлт нь малын тооноос хамаарч байгаа бөгөөд цаашид нэг малын ашиг шим, чанарын үзүүлэлтэд анхаарлаа хандуулж, энэ чиглэлээр тодорхой арга хэмжээ үе шаттайгаар авч хэрэгжүүлэх шаардлагатай байна. Ялангуяа ашиг шим өндөртэй мал үржүүлэх, малыг суурин болон бэлчээрийн хосолсон маллагаанд шилжүүлэх, бэлчээрийг усжуулахад чиглэсэн арга хэмжээ ихээхэн авах нь чухал юм.

Эдгээр арга хэмжээг жигдрүүлэхийн тулд малчдын хөдөлмөрийг нэгтгэх, малын гаралтай бүтээгдэхүүнийг боловсруулах талаар сургалт зохион байгуулах, жижиг дунд үйлдвэрийг хөгжүүлэх, мал сүргийн бүтцийг тэнцвэржүүлэх, мал сүргийг эрсдлээс хамгаалах даатгалын системийг сайн хөгжүүлэх зэрэг арга хэмжээг сайжруулан, иргэд, малчдад хүртээмжтэй болгон хэрэгжүүлэх нь маш чухал байна.

Сүүлийн жилүүдэд малын тоо, толгой өсөхийн хэрээр бэлчээрийн даацын хүрэлцээ маш ихээр муудаж байгаа билээ. Мөн бэлчээрт сөргөөр нөлөөлж байгаа бас нэг зүйл бол ус, худагтай газар хэт олон айл, малаа улирал дамжин бөөгнөрөн нутаглаж, бэлчээрийг талхлан доройтуулж байгаа явдал юм. Иймд бэлчээрийг сэлгэн

ашиглах, отор нүүдлийг зайлшгүй хийдэг болгох хөшүүрэг бүхий механизмийг малчдын дунд бий болгох шаардлагатай.

Бэлчээрийн доройтол нь малын тоо толгойг хязгаартай байлгахыг шаардаж байна. Ялангуяа бэлчээрт халтай ямаан сүргийн тоо толгойг хязгаарлах, бог малын хувьд өсгөж үржүүлж ирсэн уламжлалт харьцаа 75:25 хувь буюу 3 хонь, 1 ямаа гэсэн харьцаагаар өсгөж үржүүлэхэд татварын бодлогоор зохицуулах нь зүйтэй.

2014 онд 752.4 сая төгрөгийн хөрөнгөөр шинээр инженерийн болон энгийн хийцтэй 116 худаг гаргаж, 218.5 сая төгрөгөөр 152 худаг засварлаад байна.

Газар тариалангийн салбарт 2014 онд аймгийн хэмжээнд 5.8 мянган га талбайд тариалалт хийж, үүнээсээ үр тариа 4.0 мянган тн, төмс 0.7 мянган тн, хүнсний ногоо 0.4 мянган тн, тэжээлийн ургамал 0.2 мянган тн, техникийн ургамал 1.4 мянган тн-ыг тус тус хураан авсан. Сүүлийн жилүүдэд манай аймагт газар тариалан нилээдгүй хөгжих хандлага ажиглагдаж байна.

Хамгийн гол асуудал бол орон нутагт хөдөө аж ахуйн бүтээгдхүүнийг хадгалах, боловсруулах, борлуулах чиглэлээр жижиг, дунд үйлдвэрүүдийг байгуулах, хөдөө аж ахуйн бүтээгдхүүнийг бэлтгэх төвлөрсөн газрууд, хадгалах, хөргөх агуулах, зоорийг бий болгох нь чухал байна.

АШИГЛАСАН НОМ, МАТЕРИАЛ

- 2014 оны жилийн эцсийн мал, тэжээвэр амьтадын тооллогын дүн
- Сүхбаатар аймгийн Статистикийн эмхэтгэл 2012, 2013 он
- Албан ёсны болон захиргааны сар, улирал, жилийн эцсийн мэдээ
- Статистикийн мэдээллийн нэгдсэн сайт /www.1212.mn/

ХАВСРАЛТУУД

ХАВСРАЛТЫН ЖАГСААЛТ

Хүснэгт 1. Малтай өрх, малчин өрхийн тоо, сумаар.....	33
Хүснэгт 2. Малчдын тоо, насны бүрэлдэхүүн, сумаар.....	33
Хүснэгт 3. Малчдын соёл, ахуйн нөхцлийн үзүүлэлт, сумаар, 2012 онд.....	34
Хүснэгт 4. Малтай өрхийн малын бүлэглэлт, өрхийн тоо, сумаар.....	35
Хүснэгт 5. Малын тоогоор аймагт тэргүүлж сумд, 2012 он.....	36
Хүснэгт 6. Малын тооны өсөлт, бууралт, сумаар.....	37
Хүснэгт 7. Малын тоо, сум, багаар, 2012 он.....	38
Хүснэгт 8. Хувийн малын тооны өсөлт, бууралт, сумаар.....	40
Хүснэгт 9. Малтай нэг өрхөд ногдох малын тоо, сумаар.....	40
Хүснэгт 10. Нийт хээлтэгч малын өсөлт, бууралт, сумаар.....	41
Хүснэгт 11. Хээлтүүлэгч малын өсөлт, бууралт, сумаар.....	42
Хүснэгт 12. Бойжуулсан төлийн өсөлт, бууралт, сумаар.....	43
Хүснэгт 13. 100 эхээс бойжуулсан төл, сумаар.....	44
Хүснэгт 14. Том малын зүй бус хорогдолын өсөлт, бууралт, сумаар.....	44
Хүснэгт 15. Сувайрсан хээлтэгч малын өсөлт, бууралт, сумаар.....	45
Хүснэгт 16. Хээл хаясан хээлтэгч малын өсөлт, бууралт, сумаар.....	46
Хүснэгт 17. Хээлтэгч, хээлтүүлэгчийн тохироо.....	47
Хүснэгт 18. Зах зээлд борлуулсан мал.....	48
Хүснэгт 19. Аж ахуйн дотоодод хэрэглэсэн мал.....	48
Хүснэгт 20. Бэлтгэсэн тэжээл, сумаар, тонн.....	49
Хүснэгт 21. Малжуулалтанд зарцуулсан хөрөнгийн хэмжээ, мян.төг.....	49
Хүснэгт 22. Малжуулах арга хэмжээний тайлан, сумаар.....	50
Хүснэгт 23. Шинээр гаргасан худгийн тайлан, сумаар.....	51
Хүснэгт 24. Засварласан худгийн тайлан, сумаар.....	52
Хүснэгт 27. Тариалсан талбай, сум, га-аар.....	54
Хүснэгт 28. Хураасан ургац, сум, тн-оор.....	54

ХҮСНЭГТ 1. МАЛТАЙ ӨРХ, МАЛЧИН ӨРХИЙН ТОО, сумаар

Сум	Малтай өрхийн тоо					Тавиул малтай	Малчин өрхийн тоо				
	2010	2011	2012	2013	2014		2010	2011	2012	2013	2014
Ас	409	410	406	401	412	-	276	282	265	262	268
Бд	1 038	1 051	1 058	1 085	1 123	1	900	911	841	886	899
Да	720	683	700	721	725	-	483	464	408	436	439
Мх	809	827	864	874	913	4	657	625	612	601	617
На	326	332	329	327	341	-	227	223	224	220	240
Он	737	737	732	726	736	3	566	551	470	475	493
Сү	692	697	696	686	698	8	609	585	590	540	536
Тш	698	716	726	745	766	8	624	638	642	650	601
Тц	437	450	431	421	991	2	281	294	247	224	765
Уб	608	601	610	604	415	-	524	494	519	482	235
Ха	356	361	361	356	621	-	297	293	270	286	487
Эц	1 180	1 166	1 140	1 026	356	3	884	870	843	773	289
Бу	1 116	1 099	1 156	1 190	1 217	1	581	604	599	631	683
Дүн	9 126	9 130	9 209	9 162	9 314	30	6 909	6 834	6 530	6 466	6 552

ХҮСНЭГТ 2. МАЛЧДЫН ТОО, НАСНЫ БҮРЭЛДЭХҮҮН, сумаар

Сум	Малчдын тоо					Үүнээс			Нийт малчдаас эмэгтэй
	2010	2011	2012	2013	2014	16-34 настай	эр 35-59, эм 35-54 настай	эр 60, эм 55-аас дээш насны	
Ас	635	619	574	583	590	248	320	22	257
Бд	2 132	2 117	1 921	1 968	1 982	875	961	146	941
Да	1 060	1 011	873	933	936	375	512	49	436
Мх	1 317	1 295	1 223	1 191	1 219	535	609	75	562
На	501	483	494	469	515	155	337	23	232
Он	1 179	1 208	1 062	1 023	1 061	377	636	48	497
Сү	1 347	1 293	1 187	1 124	1 092	518	517	57	478
Тш	1 401	1 386	1 393	1 372	1 184	641	530	13	538
Тц	570	577	482	436	463	189	247	27	219
Уб	1 122	1 078	1 097	1 061	1 092	457	556	79	487
Ха	629	607	551	586	605	206	350	49	257
Эц	2 053	2 016	1 905	1 712	1 615	819	720	76	729
Бу	1 196	1 231	1 226	1 284	1 514	529	887	98	650
Дүн	15 142	14 921	13 988	13 742	13 868	5 924	7 182	762	6 283

ХҮСНЭГТ 3. МАЛЧДЫН СОЁЛ, АХУЙН НӨХЦЛИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТ, сумаар, 2014 онд

Сум	Цахилгааны эх үүсгүүр	Үүнээс			Сансрын антеннтай өрх	Телевизортой өрх	Гар утастай өрх	Малын хашаатай өрх	Худагтай өрх	Малчин өрхөд ашиглагдаж буй техник, хэрэгсэл					Хийсэн эсгий (м)
		Нарны	Салхины	Бусад						Авто машины тоо-бүгд	Үүнээс		Мотоцик- лийн тоо	Тракторын тоо	
											Ачааны машины тоо	Суудлын машины тоо			
Ас	257	257	-	-	215	232	225	199	171	188	119	68	207	4	-
Бд	850	847	1	2	366	540	589	514	255	438	238	192	325	2	15.0
Да	389	386	2	1	247	364	371	157	41	130	93	35	161	1	-
Мх	584	579	-	19	464	530	540	547	214	410	290	120	313	4	-
На	231	230	-	1	215	214	208	69	74	144	78	65	225	1	-
Он	491	491	-	-	459	467	429	183	106	254	184	69	350	3	52.0
Сү	497	494	3	2	343	425	463	415	358	269	184	85	270	5	-
Тш	518	514	1	3	435	486	479	579	334	366	246	119	413	4	-
Уб	441	430	-	11	313	378	424	364	118	268	172	95	283	4	61.0
Ха	272	272	-	-	172	255	266	231	207	185	111	72	198	1	37.0
Эц	645	615	54	9	527	617	587	380	342	224	149	75	316	9	-
Тц	188	185	-	3	178	198	209	207	140	196	108	88	128	19	-
Бу	547	543	1	3	445	485	486	269	195	222	154	65	301	5	30.0
Дүн	5 910	5 843	62	54	4 379	5 191	5 276	4 114	2 555	3 294	2 126	1 148	3 490	62	195.0

ХҮСНЭГТ 4. МАЛТАЙ ӨРХИЙН МАЛЫН БҮЛЭГЛЭЛТ, өрхийн тоо, сумаар

Сум	10 хүртэл малтай		11-30 малтай		31-50 малтай		51-100 малтай		101-200 малтай		201-500 малтай		501-999 малтай		1000-1499 малтай		1500-2000 малтай		2001-ээс дээш малтай		Бүгд	
	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Ас	17	26	43	38	28	18	58	65	85	88	108	105	48	51	12	18	2	1	-	2	401	412
Бд	15	15	54	43	66	63	134	138	245	238	389	405	132	158	42	51	6	8	2	4	1 085	1 123
Да	52	57	67	59	66	49	119	114	152	154	214	222	40	54	10	14	1	2	-	-	721	725
Мх	32	23	53	38	33	37	123	126	196	189	273	294	129	156	27	37	6	11	2	2	874	913
На	8	6	11	18	22	13	30	35	70	59	113	136	56	49	14	22	2	1	1	2	327	341
Он	16	17	46	40	50	35	84	81	141	144	259	247	96	131	33	40	-	-	1	1	726	736
Сү	42	32	59	53	37	45	81	69	148	144	201	214	82	95	29	35	6	9	1	2	686	698
Тш	17	11	48	38	51	49	88	89	136	132	228	245	124	133	48	61	2	7	3	1	745	766
Тц	63	49	70	64	39	40	57	52	80	84	81	87	22	27	7	9	1	2	1	1	421	415
Уб	19	18	37	38	31	26	69	62	134	144	187	197	88	91	32	35	2	4	5	6	604	621
Ха	12	13	20	19	18	16	43	34	72	75	113	91	56	82	16	21	6	3	-	2	356	356
Эц	94	73	146	127	115	107	187	160	195	212	190	215	67	63	30	29	1	4	1	1	1 026	991
Бу	86	69	128	110	81	83	170	157	266	264	321	352	108	138	24	35	5	8	1	1	1 190	1 217
Дүн	473	409	782	685	637	581	1 243	1 182	1 920	1 927	2 677	2 810	1 048	1 228	324	407	40	60	18	25	9 162	9 314

ХҮСНЭГТ 5. МАЛЫН ТООГООР АЙМАГТ ТЭРГҮҮЛЖ СУМД, 2014 он

		1-рт	2-рт	3-рт	4-рт	5-рт				
Бүх малын тоогоор	Баяндэлгэр улсад 4-рт	374 517	Баруун-Урт	321 821	Мөнххаан	313 431	Түвшинширээ	288 157	Онгон	256 435
Тэмээний тоо	Түвшинширээ	1 221	Сүхбаатар	1 206	Уулбаян	1 164	Баяндэлгэр	871	Онгон	827
Адууны тоо	Эрдэнэцагаан улсад 3-рт	29 600	Баруун-Урт	28 797	Мөнххаан	24 090	Баяндэлгэр	21 540	Сүхбаатар	21 330
Үхрийн тоо	Баяндэлгэр	24 246	Баруун-Урт	23 248	Эрдэнэцагаан	19 061	Мөнххаан	18 490	Онгон	18 316
Хонины тоо	Баяндэлгэр улсад 7-рт	183 743	Баруун-Урт	153 437	Мөнххаан	153 070	Онгон	142 902	Түвшинширээ	135 657
Ямааны тоо	Баяндэлгэр улсад 9-рт	144 117	Түвшинширээ	121 766	Мөнххаан	117 152	Баруун-Урт	115 831	Эрдэнэцагаан	81 665

ХҮСНЭГТ 6. МАЛЫН ТООНЫ ӨСӨЛТ, БУУРАЛТ, сумаар

Сум	Малын тоо				Тэмээний тоо				Адууны тоо			
	2012	2013	2014	%	2012	2013	2014	%	2012	2013	2014	%
Ас	98 387	102 451	114 087	111.4	409	356	274	77.0	11 151	12 697	14 433	113.7
Бд	295 839	330 256	374 517	113.4	858	822	871	106.0	17 733	19 049	21 540	113.1
Да	137 198	142 608	162 658	114.1	373	299	240	80.3	13 537	14 455	16 614	114.9
Мх	243 489	266 517	313 431	117.6	813	711	629	88.5	17 560	20 326	24 090	118.5
На	98 346	109 091	123 652	113.3	407	331	334	100.9	6 649	7 156	8 071	112.8
Он	207 014	228 517	256 435	112.2	1 033	955	827	86.6	13 154	14 538	16 186	111.3
Сү	186 850	198 188	220 556	111.3	1 283	1 294	1 206	93.2	17 061	18 654	21 330	114.3
Тш	216 595	254 510	288 157	113.2	1 239	1 227	1 221	99.5	11 151	13 212	15 405	116.6
Тц	71 224	71 522	81 907	114.5	320	260	267	102.7	8 947	9 809	11 135	113.5
Уб	177 073	201 089	220 871	109.8	1 209	1 139	1 164	102.2	10 370	11 905	13 622	114.4
Ха	109 680	118 438	131 251	110.8	434	366	391	106.8	7 603	9 145	10 425	114.0
Эц	198 929	197 201	208 838	105.9	788	685	639	93.3	26 923	27 318	29 600	108.4
Бу	239 957	271 035	321 821	118.7	586	458	508	110.9	21 730	24 786	28 797	116.2
Дүн	2 280 581	2 491 423	2 818 181	113.1	9 752	8 903	8 571	96.3	183 569	203 050	231 248	113.9

Хүснэгт 6-ын үргэлжлэл

Сум	Үхрийн тоо				Хонины тоо				Ямааны тоо			
	2012	2013	2014	%	2012	2013	2014	%	2012	2013	2014	%
Ас	7 718	8 668	9 485	109.4	44 206	46 285	50 945	110.1	34 903	34 445	38 950	113.1
Бд	19 225	21 843	24 246	111.0	141 351	160 011	183 743	114.8	116 672	128 531	144 117	112.1
Да	13 218	14 448	15 739	108.9	64 983	69 105	78 815	114.1	45 087	44 301	51 250	115.7
Мх	12 453	14 621	18 490	126.5	117 003	129 278	153 070	118.4	95 660	101 581	117 152	115.3
На	8 873	9 902	10 860	109.7	48 372	55 027	63 777	115.9	34 045	36 675	40 610	110.7
Он	13 991	16 151	18 316	113.4	115 555	128 017	142 902	111.6	63 281	68 856	78 204	113.6
Сү	10 346	11 860	14 231	120.0	97 752	105 655	116 560	110.3	60 408	30 725	67 229	218.8
Тш	10 970	12 774	14 108	110.4	99 235	120 026	135 657	113.0	94 000	107 271	121 766	113.5
Тц	5 825	6 695	7 857	117.4	31 324	31 089	34 433	110.8	24 808	23 669	28 215	119.2
Уб	8 680	10 168	11 593	114.0	93 253	108 569	119 662	110.2	63 561	69 308	74 830	108.0
Ха	6 570	7 673	8 659	112.9	57 133	62 157	69 907	112.5	37 940	39 097	41 869	107.1
Эц	17 925	18 364	19 061	103.8	72 119	73 805	77 873	105.5	81 174	77 029	81 665	106.0
Бу	15 338	18 866	23 248	123.2	108 545	127 599	153 437	120.2	93 758	99 326	115 831	116.6
Дүн	151 132	172 033	195 893	113.9	1090 831	1216 623	1380 781	113.5	845 297	860 814	1001 688	116.4

ХҮСНЭГТ 7. МАЛЫН ТОО, сум, багаар, 2014 он

Сум	Багийн нэр	Дүн	Төрлөөр				
			Тэмээ	Адуу	Үхэр	Хонь	Ямаа
Асгат	Өлзийт	29 148	93	3 181	2 171	13 377	10 326
	Дөхөм	33 340	114	4 114	2 717	15 232	11 163
	Их-Уул	38 752	64	5 468	3 312	17 117	12 791
	Жаргалант	12 847	3	1 670	1 285	5 219	4 670
	Дүн	114 087	274	14 433	9 485	50 945	38 950
Баяндэлгэр	Баян	71 045	105	3 474	3 952	35 157	28 357
	Дэлгэр	53 344	102	2 830	2 860	26 374	21 178
	Төв	52 076	118	3 642	3 757	23 530	21 029
	Дөхөм	91 794	106	4 492	5 336	47 721	34 139
	Хонгор	76 509	407	4 314	6 231	37 914	27 643
	Ширээт	29 749	33	2 788	2 110	13 047	11 771
Дүн	374 517	871	21 540	24 246	183 743	144 117	
Дарьганга	Үүд	43 627	31	4 656	3 770	22 263	12 907
	Бадрах	45 495	132	4 524	3 773	21 857	15 209
	Аман-Ус	28 454	46	2 903	3 081	12 200	10 224
	Овоот	45 082	31	4 531	5 115	22 495	12 910
	Дүн	162 658	240	16 614	15 739	78 815	51 250
Мөнххаан	Баянтэрэм	54 684	242	5 064	3 467	26 743	19 168
	Баян-Уул	65 980	196	4 928	4 063	32 191	24 602
	Баянцагаан	72 350	95	6 094	4 250	35 048	26 863
	Баясгалант	43 225	12	3 066	2 802	20 611	16 734
	Бүрэнцогт	77 192	84	4 938	3 908	38 477	29 785
	Дүн	313 431	629	24 090	18 490	153 070	117 152
Наран	Гүн худаг	48 997	228	3 281	4 948	24 047	16 493
	Тосонгийн гол	61 672	97	3 995	4 478	33 135	19 967
	Наран булаг	12 983	9	795	1 434	6 595	4 150
	Дүн	123 652	334	8 071	10 860	63 777	40 610
Онгон	Их булаг	91 397	187	6 326	6 381	51 295	27 208
	Шарбүрд	59 368	278	3 872	4 770	32 622	17 826
	Нүдэн	78 799	303	3 646	4 851	45 315	24 684
	Цөнгөрөг	12 874	40	1 222	953	6 959	3 700
	Хавирга	13 997	19	1 120	1 361	6 711	4 786
	Дүн	256 435	827	16 186	18 316	142 902	78 204
Сүхбаатар	Баянгол	79 575	342	6 403	4 911	45 296	22 623
	Хайлаастай	10 076	6	1 296	1 027	4 469	3 278
	Хулгар	58 325	555	6 396	3 448	30 247	17 679
	Ланз	35 860	200	3 864	2 279	16 930	12 587
	Шинэбулаг	36 720	103	3 371	2 566	19 618	11 062
	Дүн	220 556	1 206	21 330	14 231	116 560	67 229

Сум	Багийн нэр	Дүн	Хүснэгт 7-ын үргэлжлэл				
			Төрлөөр				
			Тэмээ	Адуу	Үхэр	Хонь	Ямаа
Түвшинширээ	Сэргэлэн	22 807	68	1422	1315	10 971	9 031
	Өлзийт	61 030	352	3 906	3 349	27 040	26 383
	Үнэгд	57 541	210	2 964	3 224	25 638	25 505
	Дэлгэрхаан	54 505	141	2 434	2 027	25 322	24 581
	Өгөөмөр	92 274	450	4 679	4 193	46 686	36 266
	Дүн	288 157	1 221	15 405	14 108	135 657	121 766
Түмэнцогт	Лхүмбэ	38 134	106	6 236	3 337	15 606	12 849
	Баянцагаан	34 495	157	3 832	2 878	15 684	11 944
	Баян-Овоо	5 182		584	832	1 698	2 068
	Цагаан овоо	4 096	4	483	810	1 445	1 354
	Дүн	81 907	267	11 135	7 857	34 433	28 215
Уулбаян	Баян	77 641	397	5 180	4 256	42 022	25 786
	Жаргалант	32 695	98	1 862	1 851	16 788	12 096
	Тэгш	51 492	203	3 004	2 555	29 077	16 653
	Жавхлант	34 170	222	2 176	1 573	18 335	11 864
	Дэлгэр	24 873	244	1 400	1 358	13 440	8 431
	Дүн	220 871	1 164	13 622	11 593	119 662	74 830
Халзан	Халзан шанд	50 042	237	3 026	3 029	27 769	15 981
	Сахиулын шанд	23 128	77	1 968	1 635	11 968	7 480
	Сайншанд	33 986	47	2 894	1 929	18 633	10 483
	Хатавч	24 095	30	2 537	2 066	11 537	7 925
	Дүн	131 251	391	10 425	8 659	69 907	41 869
Эрдэнэцагаан	Хөндлөн хайласт	51 948	65	6 885	4 655	21 462	18 881
	Цагаан овоо	12 945	8	1 570	1 328	4 372	5 667
	Бадрах	24 949	54	4 317	2 040	8 221	10 317
	Хонгор	23 598	155	3 319	1 838	8 161	10 125
	Билүүт	14 603	46	2 148	1 627	5 796	4 986
	Жаргалант	39 296	161	3 845	2 987	16 176	16 127
	Хадын булан	33 802	137	6 137	3 532	11 836	12 160
	Алтан овоо	7 697	13	1 379	1 054	1 849	3 402
	Дүн	208 838	639	29 600	19 061	77 873	81 665
Баруун-Урт	1-р баг	15 354	22	2 101	1 365	7 110	4 756
	2-р баг	6 065	6	560	399	2 673	2 427
	3-р баг	14 023	30	1 067	828	6 739	5 359
	4-р баг	15 263	47	1 533	1 214	7 232	5 237
	5-р баг	20 435	20	2 174	1 631	8 148	8 462
	6-р баг	14 841	17	1 330	1 302	7 166	5 026
	7-р баг	8 089		1 349	680	3 102	2 958
	8-р баг	128 182	136	10 309	9 648	59 885	48 204
	9-р баг	99 569	230	8 374	6 181	51 382	33 402
	Дүн	321 821	508	28 797	23 248	153 437	115 831
Аймгийн дүн	2 818 181	8 571	231 248	195 893	1 380 781	1 001 688	

ХҮСНЭГТ 10. НИЙТ ХЭЭЛТЭГЧ МАЛЫН ӨСӨЛТ, БУУРАЛТ, СУМААР

Сум	Нийт хээлтэгч				Ингэ				Гүү			
	2012	2013	2014	%	2012	2013	2014	%	2012	2013	2014	%
Ас	41 991	38 746	45 325	117.0	136	115	094	81.7	3 177	3 375	3 946	116.9
Бд	125 962	139 397	161 692	116.0	301	298	333	111.7	5 399	5 686	6 684	117.6
Да	60 607	61 389	65 535	106.8	147	121	093	76.9	4 191	4 212	4 636	110.1
Мх	108 988	119 923	140 889	117.5	290	283	266	94.0	5 349	6 341	7 662	120.8
На	43 343	47 978	54 426	113.4	158	142	135	95.1	1 942	2 119	2 360	111.4
Он	87 441	102 632	112 942	110.0	370	354	311	87.9	3 736	4 062	4 583	112.8
Сү	78 102	86 370	92 117	106.7	427	469	431	91.9	4 180	5 490	5 980	108.9
Тш	93 441	111 249	124 624	112.0	447	468	478	102.1	3 189	3 777	4 381	116.0
Тц	32 357	32 323	36 399	112.6	121	099	107	108.1	2 692	3 040	3 500	115.1
Уб	77 893	90 173	95 384	105.8	447	450	442	98.2	3 058	3 489	4 034	115.6
Ха	48 056	50 703	55 357	109.2	170	142	126	88.7	2 290	2 914	3 262	111.9
Эц	87 483	85 893	91 385	106.4	289	255	255	100.0	7 938	8 349	9 164	109.8
Бу	108 441	122 367	143 753	117.5	219	193	219	113.5	6 634	7 585	8 721	115.0
Дүн	994 105	1089 143	1219 828	112.0	3 522	3 389	3 290	97.1	53 775	60 439	68 913	114.0

Хүснэгт 10-ын үргэлжлэл

Сум	Үнээ				Эм хонь				Эм ямаа			
	2012	2013	2014	%	2012	2013	2014	%	2012	2013	2014	%
Ас	2 857	3 000	3 179	106.0	20 257	18 477	21 441	116.0	15 564	13 779	16 665	120.9
Бд	7 695	8 555	9 495	111.0	63 074	70 655	82 521	116.8	49 493	54 203	62 659	115.6
Да	5 232	5 373	5 728	106.6	30 099	31 161	33 435	107.3	20 938	20 522	21 643	105.5
Мх	4 704	5 566	7 007	125.9	55 101	60 450	71 809	118.8	43 544	47 283	54 145	114.5
На	3 524	3 968	4 229	106.6	22 486	25 668	29 966	116.7	15 233	16 081	17 736	110.3
Он	5 460	6 256	7 104	113.6	50 626	60 357	66 090	109.5	27 249	31 603	34 854	110.3
Сү	3 698	4 357	5 088	116.8	43 297	48 482	51 688	106.6	26 500	27 572	28 930	104.9
Тш	4 445	5 015	5 607	111.8	45 101	54 821	61 193	111.6	40 259	47 168	52 965	112.3
Тц	2 299	2 576	3 121	121.2	15 313	15 182	16 476	108.5	11 932	11 426	13 195	115.5
Уб	3 448	3 950	4 468	113.1	42 705	50 831	53 646	105.5	28 235	31 453	32 794	104.3
Ха	2 497	2 941	3 333	113.3	25 944	28 389	30 759	108.3	17 155	16 317	17 877	109.6
Эц	7 082	7 121	7 381	103.7	34 645	34 949	37 176	106.4	37 529	35 219	37 409	106.2
Бу	6 042	7 391	9 062	122.6	51 814	60 551	72 651	120.0	43 732	46 647	53 100	113.8
Дүн	58 983	66 069	74 802	113.2	500 462	559 973	628 851	112.3	377 363	399 273	443 972	111.2

ХҮСНЭГТ 11. ХЭЭЛТҮҮЛЭГЧ МАЛЫН ӨСӨЛТ, БУУРАЛТ, СУМААР

Сум	Нийт хээлтүүлэгч				Буур				Азрага			
	2012	2013	2014	%	2012	2013	2014	%	2012	2013	2014	%
Ас	1 018	1 000	1 090	109.0	7	4	6	150.0	418	423	437	103.3
Бд	2 557	2 663	3 057	114.8	9	9	7	77.8	806	858	935	109.0
Да	1 679	1 222	1 277	104.5	11	4	2	50.0	506	464	436	94.0
Мх	2 261	2 473	2 952	119.4	4	7	8	114.3	811	928	1090	117.5
На	806	884	979	110.7	9	5	4	80.0	313	343	370	107.9
Он	1 565	1 712	1 922	112.3	12	13	8	61.5	564	600	647	107.8
Сү	1 959	2 115	2 220	105.0	29	20	14	70.0	735	826	909	110.0
Тш	1 891	2 279	2 667	117.0	15	16	13	81.3	510	595	712	119.7
Уб	1 634	1 766	2 042	115.6	15	9	9	100.0	470	535	639	119.4
Ха	1 057	1 218	1 325	108.8	5	6	7	116.7	321	394	426	108.1
Эц	2 647	2 795	3 164	113.2	17	16	15	93.8	1 144	1 182	1 259	106.5
Тц	871	980	966	98.6	6	3	3	100.0	382	397	425	107.1
Бу	2 221	2 560	2 456	95.9	10	6	10	166.7	946	1 108	1 104	99.6
Дүн	22 166	23 667	26 117	110.4	149	118	106	89.8	7 926	8 653	9 389	108.5

Хүснэгт 11-ийн үргэлжлэл

Сум	Бух				Хуц				Ухна			
	2012	2013	2014	%	2012	2013	2014	%	2012	2013	2014	%
Ас	98	114	114	100.0	258	256	289	112.9	237	203	244	120.2
Бд	204	201	223	110.9	844	929	1 086	116.9	694	666	806	121.0
Да	181	129	129	100.0	563	378	418	110.6	418	247	292	118.2
Мх	124	147	180	122.4	745	796	958	120.4	577	595	716	120.3
На	72	85	83	97.6	255	277	330	119.1	157	174	192	110.3
Он	108	129	133	103.1	546	616	722	117.2	335	354	412	116.4
Сү	154	167	175	104.8	627	705	720	102.1	414	397	402	101.3
Тш	85	111	130	117.1	726	889	1 025	115.3	555	668	787	117.8
Уб	70	95	99	104.2	683	711	839	118.0	396	416	456	109.6
Ха	98	104	108	103.8	407	457	515	112.7	226	257	269	104.7
Эц	248	232	241	103.9	721	867	1 047	120.8	517	498	602	120.9
Тц	73	84	90	107.1	236	280	227	81.1	174	216	221	102.3
Бу	156	200	185	92.5	625	744	682	91.7	484	502	475	94.6
Дүн	1 671	1 798	1 890	105.1	7 236	7 905	8 858	112.1	5 184	5 193	5 874	113.1

ХҮСНЭГТ 12. БОЙЖУУЛСАН ТӨЛИЙН ӨСӨЛТ, БУУРАЛТ, СУМААР

Сум	Бойжуулсан төл				Ботго				Унага			
	2012	2013	2014	%	2012	2013	2014	%	2012	2013	2014	%
Ас	32 042	37 508	32 815	87.5	69	65	45	69.2	2 287	2 396	2 513	104.9
Бд	93 881	108 252	123 739	114.3	133	110	158	143.6	3 274	3 575	4 854	135.8
Да	48 144	52 354	51 394	98.2	66	48	41	85.4	2 971	3 001	3 140	104.6
Мх	82 893	94 822	103 362	109.0	134	147	117	79.6	3 634	4 473	5 167	115.5
На	35 248	36 617	40 374	110.3	66	70	50	71.4	1 612	1 664	1 801	108.2
Он	72 785	66 312	78 211	117.9	165	172	116	67.4	2 663	1 865	2 706	145.1
Сү	67 041	70 672	74 358	105.2	252	174	186	106.9	3 855	3 208	4 335	135.1
Тш	80 620	85 345	96 098	112.6	206	222	243	109.5	2 392	2 869	3 389	118.1
Уб	62 459	64 750	76 184	117.7	211	185	149	80.5	2 246	2 468	2 516	101.9
Ха	40 101	44 172	47 080	106.6	103	58	52	89.7	1 771	1 964	2 715	138.2
Эц	70 538	70 699	76 626	108.4	180	97	132	136.1	5 791	5 448	7 172	131.6
Тц	23 264	24 677	28 151	114.1	67	40	45	112.5	1 958	2 133	2 536	118.9
Бу	77 082	97 082	108 645	111.9	100	92	150	163.0	4 863	5 400	6 171	114.3
Дүн	786 098	853 262	937 037	109.8	1 752	1 480	1 484	100.3	39 317	40 464	49 015	121.1

Хүснэгт 12-ын үргэлжлэл

Сум	Тугал				Хурга				Ишиг			
	2012	2013	2014	%	2012	2013	2014	%	2012	2013	2014	%
Ас	2 078	2 438	2 280	93.5	15 416	18 667	16 051	86.0	12 192	13 942	11 926	85.5
Бд	4 595	5 676	7 370	129.8	46 732	55 483	62 617	112.9	39 147	43 408	48 740	112.3
Да	3 913	3 756	4 128	109.9	24 864	28 581	26 292	92.0	16 330	16 968	17 793	104.9
Мх	3 828	4 037	4 867	120.6	41 918	48 821	51 803	106.1	33 379	37 344	41 408	110.9
На	2 707	2 986	3 371	112.9	18 230	19 044	21 584	113.3	12 633	12 853	13 568	105.6
Он	4 333	2 949	4 336	147.0	44 005	40 856	46 508	113.8	21 619	20 470	24 545	119.9
Сү	3 224	3 130	3 772	120.5	37 745	40 045	41 809	104.4	21 965	24 115	24 256	100.6
Тш	3 511	3 836	4 305	112.2	39 780	43 219	47 740	110.5	34 731	35 199	40 421	114.8
Уб	2 910	2 284	2 654	116.2	34 619	36 181	44 781	123.8	22 473	23 632	26 084	110.4
Ха	2 143	2 344	2 693	114.9	22 161	23 935	26 562	111.0	13 923	15 871	15 058	94.9
Эц	5 679	6 031	6 093	101.0	29 129	28 126	32 126	114.2	29 759	30 997	31 103	100.3
Тц	1 850	2 010	2 353	117.1	10 594	11 708	13 154	112.4	8 795	8 786	10 063	114.5
Бу	5 130	6 191	6 068	98.0	37 466	47 495	52 576	110.7	29 523	37 904	43 680	115.2
Дүн	45 901	47 668	54 290	113.9	402 659	442 161	483 603	109.4	296 469	321 489	348 645	108.4

ХҮСНЭГТ 14. ТОМ МАЛЫН ЗҮЙ БУС ХОРОГДОЛЫН ӨСӨЛТ, БУУРАЛТ, СУМААР

Сум	Хорогдсон бүх мал				Тэмээ				Адуу			
	2012	2013	2014	%	2012	2013	2014	%	2012	2013	2014	%
Ас	769	2 534	730	28.8	4	3	3	100.0	47	52	34	65.4
Бд	2 092	1 006	930	92.4	1	1	-	-	77	29	27	93.1
Да	423	1 077	1 147	106.5	2	7	8	114.3	26	30	37	123.3
Мх	4 044	2 315	3 043	131	7	5	2	40.0	81	48	50	104.2
На	751	170	359	211.2	9	-	-	-	33	23	5	21.7
Он	1 822	264	347	131.4	15	3	4	133.3	82	10	45	4.5*
Сү	257	1 036	163	15.7	7	7	1	14.3	9	18	75	4.2*
Тш	1 190	221	1 971	8.9*	-	-	7	-	1	2	24	12.0*
Уб	1 051	615	517	84.1	8	5	3	60.0	21	36	20	55.6
Ха	539	566	235	41.5	1	3	-	-	15	24	11	45.8
Эц	3 828	8 826	804	9.1	19	44	5	11.4	260	514	75	14.6
Тц	3 087	4 827	247	5.1	9	13	6	46.2	58	106	29	27.4
Бу	1 062	2 521	286	11.3	3	8	-	-	43	85	5	5.9
Дүн	20 915	25 978	10 779	41.5	85	99	39	39.4	753	977	437	44.7

Тайлбар: *-дахин

Хүснэгт 14-ийн үргэлжлэл

Сум	Үхэр				Хонь				Ямаа			
	2012	2013	2014	%	2012	2013	2014	%	2012	2013	2014	%
Ас	45	136	31	22.8	356	1 316	328	24.9	317	1 027	334	32.5
Бд	145	74	472	6.4*	845	474	204	43.0	1 024	428	227	53.0
Да	36	105	840	8.0*	180	432	129	29.9	179	503	133	26.4
Мх	74	85	59	69.4	1 792	935	1 342	143.5	2 090	1 242	1 590	128.0
На	49	19	261	13.7*	346	66	38	57.6	314	62	55	88.7
Он	88	9	200	22.2*	929	157	80	51.0	708	85	18	21.2
Сү	21	19	28	147.4	128	511	32	6.3	92	481	27	5.6
Тш	47	33	799	24.2*	288	70	659	9.4*	854	116	482	4.1*
Уб	33	45	27	60.0	530	231	129	55.8	459	298	338	113.4
Ха	21	39	16	41.0	251	240	95	39.6	251	260	113	43.5
Эц	404	714	99	13.9	1 241	3 406	308	9.0	1 904	4 148	317	7.6
Тц	93	215	27	12.6	1 515	2 204	105	4.8	1 412	2 289	80	3.5
Бу	84	148	11	7.4	446	1 024	125	12.2	486	1 256	145	11.5
Дүн	1 140	1 641	2 870	174.9	8 847	11 066	3 574	32.3	10 090	12 195	3 859	31.6

Тайлбар: *- дахин

ХҮСНЭГТ 15. СУВАЙРСАН ХЭЭЛТЭГЧ МАЛЫН ӨСӨЛТ, БУУРАЛТ, СУМААР

Сум	Сувайрсан хээлтэгч бүгд				Ингэ				Гүү			
	2012	2013	2014	%	2012	2013	2014	%	2012	2013	2014	%
Ас	2 213	1 881	1 895	100.7	5	1	1	100.0	424	399	446	111.8
Бд	8 829	10 699	12 663	118.4	13	14	12	85.7	1 067	1 187	877	73.9
Да	5 436	5 695	6 338	111.3	9	15	13	86.7	516	714	795	111.3
Мх	4 670	9 590	7 148	74.5	29	37	19	51.4	310	826	589	71.3
На	3 103	2 902	2 494	85.9	33	24	16	66.7	306	207	225	108.7
Он	7 875	15 032	14 456	96.2	37	11	11	100.0	659	1 731	1 182	68.3
Сү	1 419	2 116	2 645	125.0	8	1	7	7.0*	194	793	411	51.8
Тш	1 323	1 959	2 985	152.4	4	1	-	-	204	286	304	106.3
Уб	3 609	6 437	8 367	130.0	4	20	13	65.0	271	455	787	173.0
Ха	1 039	3 239	1 053	32.5	10	1	5	5.0*	141	421	88	20.9
Эц	6 950	7 259	4 945	68.1	4	10	2	20.0	1 099	1 297	890	68.6
Тц	1 603	1 326	1 283	96.8	-	1	-	-	139	187	160	85.6
Бу	6 217	6 812	10 934	160.5	9	1	-	-	427	710	799	112.5
Дүн	54 286	74 947	77 206	103.0	165	137	99	72.3	5 757	9 213	7 553	82.0

Тайлбар: *- дахин

Хүснэгт 15-ын үргэлжлэл

Сум	Үнээ				Эм хонь				Эм ямаа			
	2012	2013	2014	%	2012	2013	2014	%	2012	2013	2014	%
Ас	325	212	324	152.8	648	610	633	103.8	811	659	491	74.5
Бд	1 520	1 712	1 079	63.0	3 779	4 521	6 129	135.6	2 450	3 265	4 566	139.8
Да	711	1 029	854	83.0	2 192	2 201	3 077	139.8	2 008	1 736	1 599	92.1
Мх	114	424	374	88.2	2 062	3 725	2 775	74.5	2 155	4 578	3 391	74.1
На	402	360	311	86.4	1 382	1 384	1 134	81.9	980	927	808	87.2
Он	695	2 455	1 716	69.9	3 577	6 608	7 463	112.9	2 907	4 227	4 084	96.6
Сү	98	433	192	44.3	629	581	1 235	212.6	490	308	800	259.7
Тш	152	390	610	156.4	471	577	950	164.6	492	705	1 121	159.0
Уб	130	1 143	1 300	113.7	1 520	3 195	3 227	101.0	1 684	1 624	3 040	187.2
Ха	72	229	230	100.4	345	1 621	269	16.6	471	967	461	47.7
Эц	601	596	536	89.9	2 425	2 856	1 447	50.7	2 821	2 500	2 070	82.8
Тц	92	115	125	108.7	764	668	480	71.9	608	355	518	145.9
Бу	283	414	371	89.6	2 663	2 769	5 118	184.8	2 835	2 918	4 646	159.2
Дүн	5 195	9 512	8 022	84.3	22 457	31 316	33 937	108.4	20 712	24 769	27 595	111.4

Тайлбар: *- дахин

ХҮСНЭГТ 16. ХЭЭЛ ХАЯСАН ХЭЭЛТЭГЧ МАЛЫН ӨСӨЛТ, БУУРАЛТ, СУМААР

Сум	Хээл хаясан хээлтэгч бүгд				Ингэ				Гүү			
	2012	2013	2014	%	2012	2013	2014	%	2012	2013	2014	%
Ас	1 352	600	758	126.3	2	-	-	-	117	124	71	57.3
Бд	427	1 380	1 223	88.6	1	2	7	3.5*	20	67	68	101.5
Да	1 425	1 121	2 038	181.8	-	-	-	-	102	110	130	118.2
Мх	1 951	1 772	2 374	134.0	-	2	1	50.0	43	24	134	5.6*
На	1 912	708	493	69.6	-	-	1	-	48	26	3	11.5
Он	1 269	1 077	1 086	100.8	4	4	1	25.0	78	52	52	100.0
Сү	481	849	132	15.5	-	15	-	-	52	249	17	6.8
Тш	197	234	501	214.1	4	-	-	-	30	10	9	90.0
Уб	488	713	734	102.9	1	-	2	-	14	41	17	41.5
Ха	265	291	546	187.6	2	-	-	-	11	10	16	160.0
Эц	1 336	2 816	1 090	38.7	-	-	-	-	164	290	89	30.7
Тц	182	240	76	31.7	-	-	-	-	23	28	19	67.9
Бу	1 676	2 534	1 740	68.7	1	1	-	-	97	178	50	28.1
Дүн	12 961	14 335	12 791	89.2	15	24	12	50.0	799	1 209	675	55.8

Тайлбар: *-дахин

Хүснэгт 16-ын үргэлжлэл

Сум	Үнээ				Эм хонь				Эм ямаа			
	2012	2013	2014	%	2012	2013	2014	%	2012	2013	2014	%
Ас	151	44	58	131.8	502	251	319	127.1	580	181	310	171.3
Бд	38	30	59	196.7	158	562	363	64.6	210	719	726	101.0
Да	157	115	132	114.8	543	205	1 028	5.0*	623	691	748	108.2
Мх	25	199	268	134.7	699	657	662	100.8	1 184	890	1 309	147.1
На	83	77	30	39.0	1 002	246	247	100.4	779	359	212	59.1
Он	106	69	31	44.9	602	473	789	166.8	479	479	213	44.5
Сү	20	97	16	16.5	236	242	57	23.6	173	246	42	17.1
Тш	20	14	-	-	63	107	277	2.6*	80	103	215	208.7
Уб	5	21	23	109.5	306	385	464	120.5	162	266	228	85.7
Ха	8	19	4	21.1	100	107	289	2.7*	144	155	237	152.9
Эц	112	144	111	77.1	446	1 135	316	27.8	614	1 247	574	46.0
Тц	7	15	9	60.0	77	82	22	26.8	75	115	26	22.6
Бу	61	67	27	40.3	718	984	901	91.6	799	1 304	762	58.4
Дүн	793	911	768	84.3	5 452	5 436	5 734	105.5	5 902	6 755	5 602	82.9

Тайлбар: *-дахин

ХҮСНЭГТ 18. ЗАХ ЗЭЭЛД БОРЛУУЛСАН МАЛ

Сум	2011	2012	2013	2014	Үүнээс				
					Тэмээ	Адуу	Үхэр	Хонь	Ямаа
Ас	8 759	9 594	13 108	10 846	66	712	686	5 909	3 473
Бд	35 074	38 062	36 748	48 197	98	1 804	2 925	23 643	19 727
Да	24 638	21 624	19 360	19 692	38	1 065	1 578	10 137	6 874
Мх	21 278	28 445	31 723	38 303	107	1 654	1 821	20 130	14 591
На	29 951	23 039	20 041	21 472	69	751	1 944	11 276	7 432
Он	26 836	30 793	34 573	36 321	229	1 051	2 236	21 580	11 225
Сү	27 897	24 901	26 340	34 100	125	1 317	1 096	20 704	10 858
Тш	20 613	27 325	32 957	36 446	193	904	1 741	18 267	15 341
Уб	21 901	22 286	27 418	31 675	31	685	1 421	18 885	10 653
Ха	10 418	7 825	17 006	16 572	42	527	917	9 007	6 079
Эц	22 777	26 087	26 149	24 183	114	2 303	2 441	9 189	10 136
Тц	9 192	11 208	9 539	11 474	32	1 050	890	5 978	3 524
Бу	24 894	15 915	35 294	44 755	109	2 566	2 996	21 699	17 385
Дүн	284 228	287 104	330 256	374 036	1 253	16 389	22 692	196 404	137 298

ХҮСНЭГТ 19. АЖ АХУЙН ДОТООДОД ХЭРЭГЛЭСЭН МАЛ

Сум	2011	2012	2013	2014	Үүнээс				
					Тэмээ	Адуу	Үхэр	Хонь	Ямаа
Ас	4 732	3 559	4 166	3 156	-	244	330	1 390	1 192
Бд	15 456	17 797	19 975	17 396	1	747	1 219	8 145	7 284
Да	7 828	7 302	6 536	5 160	-	410	545	2 378	1 827
Мх	10 844	10 344	11 963	12 648	1	478	681	6 193	5 295
На	3 479	3 110	3 228	3 166	-	198	327	1 540	1 101
Он	8 687	11 972	9 322	10 370	5	458	704	6 034	3 169
Сү	7 924	6 860	10 026	10 437	1	486	518	5 480	3 952
Тш	8 914	9 177	8 982	8 905	1	286	512	4 082	4 024
Уб	7 954	7 078	6 686	9 455	6	243	492	5 342	3 372
Ха	4 243	4 842	5 579	5 973	3	324	454	2 892	2 300
Эц	10 701	11 408	11 717	10 847	7	773	1 032	4 602	4 433
Тц	3 876	4 318	4 549	4 371	1	258	386	2 113	1 613
Бу	10 915	8 463	9 304	11 335	7	588	903	5 339	4 498
Дүн	105 553	106 230	112 033	113 219	33	5 493	8 103	55 530	44 060

ХҮСНЭГТ 20. БЭЛТГЭСЭН ТЭЖЭЭЛ, сумаар, тонн

Сум	Хужир шүү				Гар тэжээл				Хадлан			
	2012	2013	2014	%	2012	2013	2014	%	2012	2013	2014	%
Ас	150.3	176.8	251.3	142.1	24.0	3.5	4.0	114.3	132.0	249.0	198.0	79.5
Бд	345.1	326.8	269.0	82.3	35.0	175.0	4.0	2.3	36.0	600.0	10.0	1.7
Да	153.7	32.9	43.0	130.7	50.0	50.0	-	-	670.0	830.0	750.0	90.4
Мх	539.8	323.8	435.3	134.4	80.0	50.0	30.0	60.0	480.0	450.0	800.0	177.8
На	213.0	44.1	-	-	45.0	50.0	30.0	60.0	300.0	420.0	430.0	102.4
Он	80.0	100.0	132.1	132.1	20	-	-	-	120.0	240.0	200.0	83.3
Сү	865.4	626.3	504.4	80.5	150.0	120.0	50.0	41.7	600.0	610.0	580.0	95.1
Тш	590.5	317.2	950.0	2.9*	71.0	75.0	76.5	102.0	317.0	350.0	84.0	24.0
Уб	193.7	125.2	157.0	125.4	73.0	50.0	5.0	10.0	207.0	30.0	-	-
Ха	169.1	243.1	315.4	129.7	23.0	19.0	19.0	100.0	153.0	19.0	45.0	236.8
Эц	342.2	553.6	661.6	119.5	10.0	35.0	2.0	5.7	850.0	510.5	865.0	169.4
Тц	242.4	234.6	112.6	48.0	50.0	10.0	10.0	100.0	4 400.0	4 640.0	4 761.0	102.6
Бу	144.8	118.3	499.7	4.2*	100.0	20.0	20.0	100.0	3 500.0	3 000.0	4 160.0	138.7
Дүн	4 030.0	3 222.8	4 331.4	134.4	731.0	657.5	250.5	38.1	11 765.0	11 948.5	12 883.0	107.8

Тайлбар: *- дахин

ХҮСНЭГТ 21. МАЛЖУУЛАЛТАНД ЗАРЦУУЛСАН ХӨРӨНГИЙН ХЭМЖЭЭ, мян.төг

Сум	Нийт зарцуулсан хөрөнгийн хэмжээ			Үүнээс			Нийт зарцуулсан хөрөнгөд эзлэх хувь		
				Гадаад орон, олон улсын байгууллагын төсөл, хөтөлбөрийн хөрөнгө	Орон нутгийн хөрөнгө	Бусад	Гадаад орон, олон улсын байгууллагын төсөл, хөтөлбөрийн хөрөнгө	Орон нутгийн хөрөнгө	Бусад
	2012	2013	2014						
Ас	57 070	-	22 900	-	-	22 900	-	-	100.0
Бд	43 480	-	33 285	-	-	33 285	-	-	100.0
Да	91 600	50 000	12 840	12 840	-	-	100.0	-	-
Мх	27 960	94 079	58 500	25 000	-	33 500	42.7	-	57.3
На	35 505.4	3 309.0	41 650.0	-	-	41 650	-	-	100.0
Он	82 000	-	20 000	-	-	20 000	-	-	100.0
Сү	18 000	34 500	80 000	-	-	80 000	-	-	100.0
Тш	24 650	39 000	-	-	-	-	-	-	-
Уб	29 850	20 000	16 700	-	-	16 700	-	-	100.0
Ха	20 900	20 000	110 600	-	4 000	106 600	-	3.6	96.4
Эц	26 200	21 100	40 200	-	5 000	35 200	-	12.4	87.6
Тц	35 385	11 140	25 500	-	12 000	13 500	-	47.1	52.9
Бу	15 000	20 000	-	-	-	-	-	-	-
Дүн	507 600	313 128	462 175	37 840	21 000	403 335	8.2	4.5	87.3

ХҮСНЭГТ 22. МАЛЖУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТАЙЛАН, сумаар

Сум	Малжуулах арга хэмжээнд хамрагдсан						1 өрхийн ам бүлийн тоо			Малжуулалтаар авсан малын тоо, тол		Үүнээс				Малжуулалтаар авсан малд эзлэх хувь		Малжуулалтад хамрагдах 1 өрхөд ногдох малын тоо	
	Өрхийн тоо			Ам бүлийн тоо								Бод мал		Бог мал					
	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	Бод мал	Бог мал	2013	2014
Ас	25	-	18	107	-	47	4.8	-	2.6	-	449	-	7	-	442	1.6	98.4	-	25
Бд	29	-	27	116	-	116	4.0	-	4.3	-	1 307	-	5	-	1 302	0.4	99.6	-	48
Да	44	18	6	163	63	17	3.6	3.5	2.8	736	168	6	-	730	168	-	100.0	41	28
Мх	12	11	15	42	40	56	4.0	3.6	3.7	999	587	61	56	938	531	9.5	90.5	91	39
На	18	22	18	72	76	53	4.4	3.5	2.9	953	702	58	21	895	681	3.0	97.0	43	39
Он	15	29	4	54	116	11	3.1	4.0	2.8	1 616	310	51	-	1 565	310	-	100.0	56	78
Сү	6	14	20	19	56	78	3.1	4.0	3.9	480	1 130	-	130	480	1 000	11.5	88.5	34	57
Тш	16	22	-	58	81	-	3.5	3.7	-	740	-	10	-	730	-	-	-	34	-
Уб	27	5	6	114	19	24	4.3	3.8	4.0	193	234	14	4	179	230	1.7	98.3	39	39
Ха	8	5	15	39	16	53	3.2	3.2	3.5	230	780	10	52	220	728	6.7	93.3	46	52
Эц	22	16	19	96	57	80	4.0	3.6	4.2	350	725	4	20	346	705	3	97.2	22	38
Тц	21	10	11	85	52	46	4.3	5.2	4.2	158	190	-	5	158	185	2.6	97.4	16	17
Бу	11	5	-	47	19	-	-	3.8	-	272	-	8	-	264	-	-	-	54	-
Дүн	254	157	159	1 012	595	581	4.0	3.8	3.7	6 727	6 582	222	300	6 505	6 282	4.6	95.4	43	41

ХҮСНЭГТ 23. ШИНЭЭР ГАРГАСАН ХУДГИЙН ТАЙЛАН, сумаар

Сум	Үүнээс:									Үүнээс:							
	Шинээр гаргасан хуудгийн тоо, бүгд			Инженерийн хийцтэй			Энгийн уурхайн			Шинээр худаг гаргахад зарцуулсан хөрөнгийн хэмжээ		Улсын төсвийн хөрөнгө		Гадаад орон, олон улсын байгууллагын төсөл хөтөлбөрийн хөрөнгөөр		Малчидын өөрсдийн хөрөнгөөр	
	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Ас	4	5	6	-	2	1	4	3	5	29 375.0	4 200.0	28 000.0	-	-	-	1 375.0	4 200.0
Бд	8	-	14	4	-	2	4	-	12	-	69 298.3	-	17 704.3	-	-	-	51 594.0
Да	-	4	9	-	4	9	-	-	-	48 000.0	96 500.0	48 000.0	37 000.0	-	-	-	59 500.0
Мх	4	10	6	1	5	5	3	5	1	104 393.1	75 500.0	54 186.5	51 000.0	44 988.0	-	5 217.6	24 500.0
На	2	-	2	-	-	1	2	-	1	-	35 000.0	-	14 100.0	-	-	-	20 900.0
Он	-	4	5	-	1	3	-	3	2	17 000.0	57 000.0	14 000.0	40 000.0	-	-	3 000.0	17 000.0
Сү	14	8	15	1	5	3	13	3	12	71 000.0	42 000.0	64 500.0	34 000.0	-	-	6 500.0	8 000.0
Тш	6	3	3	1	3	1	5	-	2	44 100.0	16 658.0	29 400.0	14 758.0	14 700.0	-	-	1 900.0
Уб	1	4	4	1	4	4	-	-	-	63 974.0	57 000.0	29 297.0	45 000.0	19 677.0	-	15 000.0	12 000.0
Ха	1	9	13	1	6	6	-	3	7	86 835.3	124 500.0	28 400.0	94 500.0	52 935.3	-	5 500.0	30 000.0
Эц	1	19	20	1	2	1	-	17	19	40 200.0	22 700.0	30 000.0	17 000.0	-	-	10 200.0	5 700.0
Тц	1	8	8	1	5	8	-	3	-	73 919.4	89 780.0	56 919.4	49 780.0	-	-	17 000.0	40 000.0
Бу	20	15	11	4	6	3	16	9	8	89 369.9	62 270.0	79 957.0	59 436.5	-	-	9 412.9	2 833.5
Дүн	62	89	116	15	43	47	47	46	69	668 166.7	752 406.3	462 659.9	474 278.8	132 300.3	-	73 205.5	278 127.5

ХҮСНЭГТ 24. ЗАСВАРЛАСАН ХУДГИЙН ТАЙЛАН, сумаар

Сум	Үүнээс:									Үүнээс:							
	Засварласан хуудгийн тоо, бүгд			Инженерийн хийцтэй			Энгийн уурхайн			Худаг засварлахад зарцуулсан хөрөнгийн хэмжээ		Улсын төсвийн хөрөнгө		Гадаад орон, олон улсын байгууллагын төсөл хөтөлбөрийн хөрөнгөөр		Малчидын өөрсдийн хөрөнгөөр	
	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Ас	3	-	9	1	-	4	2	-	-	-	2 750.0	-	-	-	-	-	1 150.0
Бд	5	-	-	-	-	-	5	-	5	-	-	-	1 600.0	-	-	-	-
Да	2	1	1	-	1	1	2	-	-	2 000.0	1 000.0	-	-	2000.0	-	-	1 000.0
Мх	2	4	1	-	4	-	2	-	-	37 800.0	3 700.0	-	-	33000.0	-	4 800.0	3 700.0
На	3	-	7	-	-	4	3	-	1	-	60 500.0	-	-	-	-	-	4 500.0
Он	5	1	10	-	-	6	5	1	3	1 700.0	72 000.0	-	56 000.0	-	-	1 700.0	23 000.0
Сү	4	4	11	-	-	3	4	4	4	2 300.0	8 000.0	-	49 000.0	-	-	2 300.0	8 000.0
Тш	17	13	4	-	-	4	17	13	8	7 600.0	58 000.0	-	58 000.0	-	-	7 600.0	-
Уб	14	3	4	5	2	-	9	1	4	26 710.8	4 000.0	-	-	26 710.8	3 600.0	-	400.0
Ха	5	3	3	-	-	-	5	3	3	3 669.0	2 600.0	-	-	3 669.0	-	-	2 600.0
Эц	6	-	102	1	-	-	5	-	102	-	5 920.0	-	-	-	-	-	5 920.0
Тц	16	5	-	-	1	-	16	4	-	3 500.0	-	-	-	-	-	3 500.0	-
Бу	2	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Дүн	84	34	152	8	8	22	76	26	130	85 279.8	218 470.0	-	164 600.0	65 379.8	3 600.0	19 900.0	50 270.0

ХҮСНЭГТ 27. ТАРИАЛСАН ТАЛБАЙ, сум, га-аар

Сум	Үр тариа			Төмс			Хүнсний ногоо			Тэжээлийн ургамал		
	2012	2014	%	2013	2014	%	2013	2014	%	2013	2014	%
Ас	-	-	-	2.3	2.3	100.0	0.5	0.8	160.0	0.0	-	-
Бд	-	-	-	2.4	1.5	62.5	0.5	0.5	100.0	-	-	-
Да	-	-	-	4.1	4.3	104.9	1.5	1.4	93.3	1.2	-	-
Мх	-	200	-	6.0	6.0	100.0	2.0	2.0	100.0	35.0	20.0	57.1
На	-	-	-	1.0	1.0	100.0	1.3	0.5	38.5	-	0.2	-
Он	-	-	-	3.0	3.0	100.0	0.4	0.3	75.0	0.5	-	-
Сү	-	1 314.0	-	2.9	6.0	206.9	0.9	2.0	222.2	-	207.0	-
Тш	-	-	-	1.5	3.8	253.3	0.8	1.8	225.0	-	-	-
Уб	-	920	-	2.7	3.0	111.1	0.5	0.8	160.0	-	-	-
Ха	-	-	-	1.2	1.3	108.3	0.5	0.5	100.0	-	-	-
Эц	-	-	-	6.5	5.2	80.0	3.0	2.5	83.3	-	-	-
Тц	-	-	-	7.0	7.0	100.0	5.2	5.2	100.0	2.0	-	-
Бу	300	-	-	26.3	30.9	117.5	8.0	13.9	173.8	-	-	-
Дүн	300.0	2 434.0	-	66.9	75.3	112.6	25.1	32.2	128.3	38.7	227.2	5.9*

Тайлбар: *- дахин

ХҮСНЭГТ 28. ХУРААСАН УРГАЦ, сум, тн-оор

Сум	Үр тариа			Төмс			Хүнсний ногоо			Тэжээлийн ургамал		
	2013	2014	%	2013	2014	%	2013	2014	%	2013	2014	%
Ас	-	-	-	19.7	18.4	93.4	4.7	6.5	138.3	0.1	-	-
Бд	-	-	-	16.3	10.0	61.3	4.1	4.6	112.2	-	-	-
Да	-	-	-	32.5	14.5	44.6	13.5	8.7	64.4	1.8	-	-
Мх	-	150.0	-	54.0	48.0	88.9	21.6	15.5	71.8	35.0	-	-
На	-	-	-	10.0	5.8	58.0	27.7	4.2	15.2	-	-	-
Он	-	-	-	45.0	54.0	120.0	6.4	5.1	79.7	1.5	-	-
Сү	-	2 560.0	-	33.9	48.0	141.6	7.2	17.1	237.5	-	207.0	-
Тш	-	-	-	15.0	29.9	199.3	9.2	29.6	3.2*	-	-	-
Уб	-	-	-	24.3	27.3	112.3	6.2	6.9	111.3	-	-	-
Ха	-	-	-	8.1	10.7	132.1	5.3	2.7	50.9	-	-	-
Эц	-	-	-	65.0	45.5	70.0	25.6	18.5	72.3	-	-	-
Тц	430.0	1 255.0	2.9*	56.0	56.0	100.0	31.2	32.7	104.8	2.2	-	-
Бу	-	-	-	330.0	345.5	104.7	110.0	200.0	181.8	-	-	-
Дүн	430.0	3 965.0	9.2*	709.8	713.6	100.5	272.7	352.1	129.1	40.6	207.0	5.2*

Тайлбар: *- дахин